

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 411-412 / iulie 2020

Luptați și veți învinge!

M. Hrubany

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Iulie, lună de foc

*Ne arde dorul de strămoși,
Ne arde soarele bălai
Trec zilele amețitor,
Timp, unde alergi așa?! Mai stai!*

*Căldura verii ne inundă,
Iar masca pare tot mai grea...
Să fie așa de rea povara...
Ca să ne putem vedea?!*

*Imperiul florilor ne-inundă,
E raiul parcă pe pământ!
Lăsați-vă sufletul liber
Să zboare agățat de vânt!*

*De acolo de la înălțime,
Priviți doar ce-i frumos și bun,
Rugați-vă la ceru' albastru
Pentru cei vii, pentru străbuni!*

Claudia SEMCIUC

◆ **Din agenda deputatului UUR**

◆ **Din activitatea conducerii UUR**

◆ **Cronica UUR**

◆ **Educația în limba
ucraineană maternă**

◆ **Viitorul nostru este pe mâini bune**

◆ **Focar de cultură și tradiție
ucraineană la Baineț – Suceava**

◆ **Nunta la huțulii din Valea Vișeului**

◆ **Eseu în inima verii**

◆ **Aniversare a 75 de ani de viață
și 10 ani de pensie**

◆ **Părinți și copii**

Din agenda deputatului UUR

În cadrul activității sale parlamentare, pe parcursul lunii care precedă încheierea primei sesiuni parlamentare din acest an, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a supus atenției membrilor Guvernului României o serie de probleme din diferite domenii, a căror rezolvare necesită soluții rapide și viabile, și, de asemenea, a primit răspunsuri la câteva întrebări scrise, formulate anterior.

SITUAȚIA PAROHILOR UCRAINESE DIN ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL CRIZEI COVID-19

Închiderea bisericilor din cauza pandemiei de coronavirus a redus drastic veniturile parohiilor ucrainene din România, iar în acest context, pentru multe dintre acestea, proiectele derulate prin intermediul Secretariatului de Stat pentru Culte, reprezintă „o gură de aer”, oferindu-le posibilitatea să răspundă, în siguranță, nevoilor cetățenilor, susține deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi în întrebarea scrisă, adresată secretarului de stat pentru culte, domnului Victor Opaschi.

„Parohiile ucrainene, precum Parohia «Nașterea Maicii Domnului» din comuna Rona de Sus, Mănăstirea ortodoxă ucraineană «Adormirea Maicii Domnului» din comuna Rona de Sus, Parohia «Înălțarea Sf. Cruci» din mun. Sighetu Marmației, au depuse mai multe proiecte pentru reabilitarea lăcașurilor de cult, acestea fiind tot mai greu de întreținut în aceste vremuri zbuciumate, asigurând cu greu un mediu propice desfășurării activităților religioase și, totodată, neputând fi susținute de administrațiile publice locale, ca urmare a luptei împotriva SARS-COV 2. Având în vedere cele de mai sus, stimate Domnule Secretar de Stat, vă rog să-mi precizați:

- Care este dinamica dosarelor de finanțare depuse de parohiile ucrainene?
- Care este situația posturilor neclericale solicitate de parohiile ucrainene?”.

CONDUCTA DE TRANSPORT GAZE NATURALE SIGHETU MARMAȚIEI-VIȘEU DE SUS-BORȘA

În scrisoarea adresată ministrului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ion Ștefan, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi a solicitat răspuns la următoarele întrebări: Când va fi demarat, efectiv, proiectul de investiții „Conductă de transport gaze naturale pe direcția Sighetu Marmației – Borșa, județul Maramureș, ce valoare are proiectul și care este termenul de finalizare?

„Maramureșul istoric, zonă de interes turistic național, se confruntă de foarte mult timp cu lipsa conductelor de alimentare cu gaze naturale, ceea ce ridică foarte mult costurile de încălzire a locuințelor. Alimentarea cu gaze a acestei regiuni ar veni în sprijinul cetățenilor asigurând un standard european de viață și ar atrage investitori, ceea ce va crea noi locuri de muncă, ajutând la dezvoltarea economică a județului, inclusiv prin stimularea de afaceri conexe”, susține deputatul.

DESPĂGUBIRI PENTRU AGRICULTORII AFECTAȚI DE SECETĂ

Recent, informam cititorii despre întrebarea scrisă, adresată de dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Nechita-Adrian Oros, cu privire la necesitatea elaborării unui plan național privind prevenirea și combaterea efectelor fenomenelor meteorologice, precum seceta, care produc pagube serioase agricultorilor. În răspunsul remis, ministrul de resort vorbește despre acțiuni concrete de gestionare a situației de urgență generată de secetă, respectiv constituirea și operaționalizarea managementului instituțional. Redăm, mai jos, un fragment din scrisoare.

„Potrivit Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea secetei pedologice, termenul limită pentru constatarea și evaluarea pagubelor la culturile agricole înființate în toamna anului 2019, a fost 15 iunie. Începând cu această dată, la Centrul operativ pentru situații de urgență din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), se primesc și se centralizează rapoartele de sinteză cu evaluarea pagubelor la culturile agricole înființate în toamna anului 2019. (...) Cu privire la compensarea fermierilor pentru pagubele suferite, se are în vedere instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru acordarea de despăgubiri producătorilor agricoli din sectorul vegetal afectați de seceta pedologică manifestată în perioada septembrie 2019-aprilie 2020. Resursele financiare necesare acordării de despăgubiri se vor asigura de la bugetul de stat, iar fermierii afectați de secetă vor primi sume forfetare care vor compensa pierderile suferite și vor asigura resurse financiare pentru finanțarea lucrărilor agricole viitoare”.

PROBLEMA DEFRIȘĂRILOR ILEGALE

De curând, vă aduceam la cunoștință semnalul de alarmă tras de deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi pe fondul nivelului alarmant al tăierilor ilegale de păduri în ultima perioadă, semnalate atât în zona comunei Poienile de sub Munte, cât și în alte localități maramureșene, în scrisoarea adresată ministrului Mediului, Costel Alexe.

Din răspunsul primit de la ministrul de resort reținem următoarele pasaje:

„În baza Protocolului pe care instituția noastră îl are încheiat cu STS, se lucrează la îmbunătățirea sistemului actual SUMAL, prin adăugare de noi module/funcționalități, precum traseul în timp real al unui transport de materiale lemnoase, evidențierea în format GIS a amenajamentelor silvice, centralizarea contravențiilor silvice, crearea unei platforme web cu posibilitatea de încărcare imaginii tip ortofotoplan, imagini satelitare etc. În prezent, aceste noi funcționalități au intrat în perioada de teste, urmând ca după această etapă să intre în perioada de producție.

Totodată, ca urmare a colaborării cu Serviciul de Telecomunicații Speciale, a fost creată posibilitatea ca orice cetățean care observă în trafic un transport de material lemnos să poată verifica legalitatea acestuia prin apelarea numărului de urgență 112 (o statistică a apelurilor se poate consulta accesând site-ul www.112.ro secțiunea „informare publică”).

(...) În cadrul vizitei de lucru efectuate în județul Maramureș, unde a fost identificată una din cele mai mari fraude rezultate în urma tăierilor ilegale de arbori din România, s-a transmis un avertisment public și categoric privind toleranța zero a autorității publice centrale care răspunde de silvicultură față de astfel de fapte, celor care taie, fură sau transportă ilegal lemn”.

SUSȚINEREA PRODUCĂTORILOR AUTOHTONI PRIVIND FABRICAREA MATERIALELOR DE PROTECȚIE

O altă problemă, ridicată de domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi, a fost cea legată de susținerea producătorilor autohtoni privind fabricarea materialelor de protecție în actualul context pandemic. În scrisoarea adresată ministrului economiei, Virgil Popescu, deputatul UUR subliniașea necesitatea susținerii antreprenorilor locali, care vor să producă echipamente medicale de protecție. În răspunsul său la această interpelare scrisă, Virgil Popescu a vorbit despre crearea portalului www.imminvest.ro, unde toți aplicanții beneficiază de șanse egale de a se înscrie în programul IMM INVEST ROMANIA, valabil până la sfârșitul acestui an, plafonul alocat fiind de 15 miliarde de lei.

„Totodată, vă comunicăm faptul că, în funcție de evoluția evenimentelor, a persoanelor afectate de criza Covid-19, precum și a nevoilor reclamate de către mediul de afaceri, Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri va lua măsurile ce se impun pentru a veni în sprijinul antreprenorilor și pentru a reduce efectele crizei”, se arată în scrisoare.

TESTAREA PENTRU COVID-19 A PACIENȚILOR ONCOLOGICI

Într-o întrebare scrisă, pe care a adresat-o ministrului Sănătății Nelu Tătaru, Nicolae Miroslov Petrețchi a ridicat problema testării pentru Covid-19 a pacienților oncologici asimptomatici, care urmează tratament chimioterapic.

„Aceștia trebuie să se prezinte, de la câteva sute de kilometri distanță, la unitatea oncologică care face tratamentul, cu o zi înainte de ședințele de chimioterapie, radioterapie sau imunoterapie pentru a face testul COVID-19, după care să se întoarcă la domiciliu (fiind cunoscută situația hotelurilor sau a pensiunilor din aceasta perioadă), iar a doua zi revin la tratament, parcurgând aceiași kilometri.

Pentru acești pacienți a căror stare este, de obicei, una gravă, testul este valabil doar în următoarele cazuri: – să fie făcut cu maxim 48 de ore înainte de tratament; testarea să se realizeze prin recoltarea probelor din secrețiile nazale și/sau faringiene, testele mai vechi de 48 ore sau cele sanguine nefiind valabile.

Pe lângă toate acestea, pacienții oncologici care urmează un tratament sunt internați pentru o zi, deși ei stau în spitale maxim 3-4 ore, iar tratamentul îl realizează în sesiuni separate de restul pacienților.

Care este motivul pentru care pacienții oncologici sunt testați în astfel de condiții, cu toate că sunt tratați în sesiuni separate de restul pacienților, ceea ce face ca distanțarea socială să fie greu de respectat? Există posibilitatea ca, măcar în timpul pandemiei, testarea și ședințele de tratament să fie realizate în aceeași zi? – întreabă domnul deputat.

DEZVOLTAREA MEDIULUI ANTREPRENORIAL ÎN ZONELE RURALE ALE ROMÂNIEI

„În actualul context social și economic sunt necesare mai multe măsuri pentru relansarea economiei românești, afectate de pandemia COVID-19, însă nu trebuie să uităm nici de impulsivitatea creării de noi afaceri, situația actuală oferind oportunitatea dezvoltării unui mediu antreprenorial în zonele rurale ale României”, afirmă Nicolae Miroslov Petrețchi în întrebarea scrisă, adresată ministrului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, Virgil-Daniel Popescu.

Observator

(Continuare în pagina a 3-a)

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

În contextul continuării aplicării măsurilor specifice stării de alertă, ca urmare a pandemiei provocate de coronavirus (COVID-19) și în scopul combaterii epidemiei acestui virus, în luna iulie, președintele Uniunii Ucrainenilor din România a convocat în sistem combinat, prezență fizică și teleconferință, două ședințe de lucru ale Consiliului UUR.

În ziua de 1 iulie 2020, s-a desfășurat ședința extraordinară al Consiliului UUR pentru actualizarea Rezoluției privind unitatea comunității noastre etnice în perspectiva alegerilor locale, iar la 18 iulie 2020, ședința de lucru ordinară a Consiliului UUR, ocazie cu care s-au analizat problemele de pe ordinea de zi (în total 8 puncte).

Ședințele de lucru au fost statutare, având în vedere că din totalul celor 22 de membri au răspuns prezent un număr de 21 de membri, la fiecare dintre cele două ședințe, câte 1 membru, din motive obiective, nu a putut participa la lucrările ședinței.

În prima parte a ședinței de lucru din 1 iulie 2020, președinții de filiale și unii membri ai Radei au făcut scurte informări referitoare la situațiile existente în sectoarele lor de responsabilitate.

S-a convenit ca să fie organizate mai multe acțiuni reprezentative venite să promoveze limba, cultura și tradițiile ucrainenilor cu respectarea

tuturor condițiilor impuse de autorități. La finalul discuțiilor, membrii Radei au adoptat textul de completare la Rezoluția adoptată la Cluj.

La finalul ședinței, s-au discutat și aprobat șase referate de necesitate care nu suferă amânare și care se referă la unele achiziții de bunuri, participare la acțiuni și publicarea cărții „Balanța”, autor Iuri Lucan.

În prima parte a lucrărilor ședinței Consiliului din 18 iulie 2020, compartimentele resurse umane și contabilitate au informat pe membrii Consiliului în legătură cu situația financiar-contabilă la nivelul Uniunii pentru luna iunie a.c.: situația cheltuielilor efectuate pentru funcționarea sediului central și, respectiv, a sediilor filialelor și organizațiilor, pentru personal, presă și carte, activități culturale, ședințe și întruniri ale Consiliului, comisiilor și comitetelor filialelor și investiții, fiind subliniată scăderea drastică a acțiunilor culturale ca urmare a stării de alertă.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea unui număr de 20 de devize estimative și 34 de referate de necesitate pentru activitățile ce urmează a se desfășura în luna iulie – august a.c., cu o participare fizică de persoane redusă și care se referă la sărbătorirea Zilei Ucrainei, etapa națională de recitare a poeziei în limba ucraineană, concerte de muzică și dansuri populare ucrainene în unele localități din Maramureș, sărbători-

rea veteranilor de război, marcarea unor sărbători tradiționale etc. Referatele de necesitate, în principal, s-au referit la alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești, achiziția unor produse (componente) electronice și de IT pentru filiale, a unor obiecte de mobilier, materiale sportive, costume și instrumente muzicale, autoturisme, materiale consumabile (birotică și de întreținere), efectuarea unor reparații la sedii (clădiri, anexe) și la autoturismele din dotare, încheierea unor contracte de colaborare și prestări servicii, care se înscriu în limitele fondurilor existente ale bugetului aprobat și a legislației în vigoare.

Ședința a continuat cu prezentarea situației la zi a cotizațiilor depuse în contul UUR de către președinții filialelor, precum și situația membrilor UUR pe filiale în urma actualizării numărului acestora și a documentelor înaintate la sediul central al UUR de către filiale.

Potrivit bunelor practici statornicite în activitatea conducerii UUR, dl Nicolae Miroslov Petrețchi a prezentat în sinteză activitățile desfășurate în calitate de deputat în perioada de la ultima ședință de lucru a Consiliului și până în prezent, probleme în detaliu urmând a fi prezentate într-un material separat ce se va publica în periodicele UUR.

La finalul lucrărilor ședinței, au fost discutate și rezolvate diferite probleme organizatorice.

La încheierea lucrărilor ședinței, Consiliul a adoptat hotărâri și decizii pentru fiecare dintre măsurile analizate.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc în luna august 2020, la o dată ce va fi comunicată în timp util filialelor.

**Material realizat de Victor HRIHORCIUC,
vicepreședinte al UUR**

Din agenda deputatului UUR

(Urmare din pagina a 2-a)

O abordare corectă a politicilor economice poate duce la valorificarea potențialului antreprenorial rural, care este în stare să aducă beneficii de natură economică, socială și instituțională, ceea ce poate dezvolta acest sector și reduce migrația românilor în afara țării, îmbunătățind, în același timp, furnizarea serviciilor locale și reducând rata șomajului, mai menționează deputatul.

„Principala problemă în acest sens, constă în lipsa unui program unic axat pe dezvoltarea spiritului antreprenorial al cetățenilor din mediul rural, care, corelat cu o înțelegere deficitară a programelor de sprijinire a antreprenorilor, duce la un număr scăzut de antreprenori în mediul rural sau la concentrarea acestora în domeniul agriculturii.

Programele, precum Start Up Nation, întreprinse de Ministerul pe care îl conduceți, reprezintă o șansă pentru antreprenori, însă și în acest caz rata de accesare a fondurilor oferite prin respectivul program în mediul rural este foarte mică, aceasta reprezentând în anul 2017 doar 25,8% (conform datelor oferite de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri).

Având în vedere cele de mai sus, stimate Domnule Ministru, vă rog să-mi comunicați dacă Ministerul pe care îl conduceți va întreprinde măsuri pentru creșterea numărului de întreprinderi în mediul rural, încurajând cetățenii din aceste zone să acceseze fonduri în cadrul programelor de sprijin întreprinse de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri?”

MĂSURILE FISCALE PRIVIND STIMULAREA RELOCĂRII UNOR PRODUCȚII

În ultima perioadă, tot mai multe mari companii vorbesc despre necesitatea relocării unor capacități de producție din Asia în Europa Centrală și de Est, iar România nu trebuie să rateze această oportunitate, este de părere Nicolae Miroslov Petrețchi, care, în scrisoarea adresată domnului Florin Cîțu, a solicitat informații cu privire la eventuale măsuri fiscale privind stimularea relocării unor producții în țara noastră, elaborate de Ministerul Finanțelor Publice, ce ar putea deschide noi posibilități de dezvoltare a județelor din nordul țării.

SITUAȚIA SOCIETĂȚII ROMÂNE DE RADIODIFUZIUNE DUPĂ STAREA DE URGENȚĂ

Mediul informațional abundă de știri false, iar radioul public rămâne, inclusiv în timpul stării de alertă, una dintre puținele surse sigure de informare pentru cetățenii români din țară și din străinătate, înregistrând audiențe zilnice de peste 4 milioane de oameni, combătând cu succes abundența de știri false legate de SARS-COV 2, subliniază deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi în întrebarea scrisă, adresată prim-ministrului României, Ludovic Orban, din care redăm următorul fragment:

„Tot mai multe state utilizează radioul și tele-

viziunea publică ca pe singura sursă sigură de informare, mai ales datorită faptului că unele scurte și cele medii sunt capabile să ajungă în orice locație de pe pământ, fiind utilizate în timpul situațiilor de urgență, când televiziunea sau internetul nu sunt sigure, cel din urmă suferind întreruperi majore, mai ales în situația actuală.

De asemenea, am convingerea că sunteți la curent cu problemele financiare cu care se confruntă SRR, precum cea de anul trecut când, ca urmare a dificultăților financiare, Consiliul de Administrație al SRR a fost nevoit să solicite suplimentarea bugetului instituției din fondul de rezervă pentru achitarea datoriilor către SNR sau situația de anul acesta, când în plină stare de urgență, a fost înaintată CA propunerea de tăiere a emisiilor pe unde scurte și medii.

După cum am menționat mai sus, unele scurte reprezintă o resursă strategică a statului român, deoarece pot fi folosite pentru comunicarea mesajelor statului către cetățeni în timp de crize sau calamități, încadrându-se exact în situația în care ne aflăm astăzi, iar internetul nu este un mediu sigur, multe state restricționând adesea internetul, mediul online abundând în știri false și dezinformări.

Cunoscând deschiderea dumneavoastră și pentru a nu se repeta situația din anii trecuți, stimate Domnule Prim-Ministru, vă rog să-mi comunicați, în scris, dacă Guvernul condus de Domnia Voastră a prevăzut măsuri pentru ca situațiile, precum cele enumerate mai sus, să nu se repete și anul acesta?”

Cronica UUR

100 de ani de la nașterea romancierului ucrainean Hryhori Tiutiunnyk

Comitetul filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, în data de 28 iunie 2020, un eveniment cultural dedicat împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Hryhori Tiutiunnyk, romancier ucrainean, poet, publicist, autorul romanului „Vârtej”, laureat al Premiului „Taras Șevcenko”.

De asemenea, a fost omagiat și cunoscutul scriitor ucrainean Hryhir Tiutiunnyk, fratele mai tânăr al lui Hryhori Tiutiunnyk, la rândul său, laureat al Premiului „Taras Șevcenko”, de la moartea căruia s-au împlinit 40 de ani.

La eveniment, au participat scriitorii și jurnaliștii Mihai Hafia Traista, Corneliu Irod, Irina Moisei, Roman Petrașuc, Tereza Șendroi, prim-vicepreședintele UUR, Bogdan Moisei, membrii comitetului filialei UUR-București, membrii filialei și iubitori ai culturii ucrainene.

A participat la eveniment, prin telefon, ministrul-consilier al Ambasadei Ucrainei în România, Ievhen Levyțkyi.

În cadrul evenimentului, au fost prezentate comunicări legate de viața și opera celor doi scriitori ucraineni și s-au citit fragmente din operele lor.

Evenimentul cultural s-a încheiat cu un recital de muzică instrumentală, susținut de Natalia Pancec-Colotelo – vioară și Dan Vasilescu – chitară și cu poezii recitate de elevii Nadia și Nicolae Pancec.

Filiala Satu Mare a UUR a organizat concursul „Zâmbet de copil”

Recent, filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România, a organizat concursul de desene, poezii și cântece cu tema „Zâmbet de copil”. Acesta s-a desfășurat exclusiv online, iar premiarea participanților a avut loc la 28 iunie 2020.

La concurs, au participat preșcolari și elevi care studiază limba ucraineană la Școala Gimnazială „Gellert Sandor” din Micula, județul Satu Mare. Ei au realizat desene pe hârtie, tricouri și pietre și au înregistrat videoclipuri cu cântece și poezii în limba ucraineană.

Membrii Comitetului filialei Satu Mare și ai Organizației Micula a UUR le-au oferit copiilor ghiozdane, pe care aceștia le vor putea folosi în anul școlar viitor. Premiarea a avut loc în prezența părinților, cu respectarea normelor de distanțare socială. Copiii au fost încântați de cadourile primite din partea Uniunii Ucrainenilor din România.

Scopul concursului „Zâmbet de copil” este de a promova abilitățile artistice ale

copiilor, de a le cultiva și stimula creativitatea, imaginația și gustul estetic, dar mai ales dragostea față de limba maternă ucraineană.

Comitetul filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la 4 iulie 2020, în regim online, acțiunea culturală „Armonii literare ucraineano-române”.

Președintele filialei UUR-București, Mihai Traista, a prezentat ultimele numere ale publicațiilor care apar, lunar, sub egida Uniunii Ucrainenilor din România: „Vilne slovo” (în limba ucraineană), „Curierul ucrainean” (în limba română), „Ukrainskyi visnyk” (în limba ucraineană), „Naș holos” (în limba ucraineană), „Clopoțel” (în limba ucraineană) și „Ecouri ucrainene” (în limba română). De asemenea, Mihai Traista a vorbit despre noile apariții editoriale cu sprijinul financiar al UUR: „Prosvitlene Șevcenkove slovo” de Eusebie Fraseniu, „Kriz șparynku – u svit kazkovyi” de Liudmyla Dorosh, „Bukovynski obrazky” de Volodymyr Antoficiuk, „Tvory” de Ivan Fedko, „Substantivul și adjec-

tivul în limba ucraineană contemporană” de Ioan Herbil și „Dama ultimului cavaler” de Halyna Tarasiuk, traducere din limba ucraineană de Maria Hoșciuc, Corneliu Irod și Mihai Hafia Traista.

Scriitorul Corneliu Irod a prezentat cartea „Dama ultimului cavaler” de Halyna Tarasiuk, oferind aspecte din viața și activitatea literară a renumitei scriitoare ucrainene, autoare a zeci de volume de poezie și proză. El a precizat că Halyna Tarasiuk este o bună cunosătoare și iubitoare a literaturii și culturii române și a citit un fragment din povestirea „Singur pe centură”, pe care a tradus-o din limba ucraineană în limba română.

Iubitori ai culturii și literaturii ucrainene, scriitorii și poeții români Cristian Ghica, Dan Ioan Marta și Tudorel Ciobotaru au citit fragmente din creațiile personale, iar duetul Zenovia Mandiuc (voce) și Bogdan Costiuc (acordeon) i-a încântat pe participanți cu cântece populare ucrainene.

Aniversarea a 85 de ani de la nașterea folcloristului ucrainean Ioan Reboșapcă

Filiala București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la 12 iulie 2020, o acțiune culturală dedicată împlinirii a 85 de ani de la nașterea celui mai important culegător de folclor ucrainean din România, traducător și jurnalist, prof. dr. în filologie, Ioan Reboșapcă.

La eveniment, au participat lideri și membri ai filialei bucureștene a UUR, colegi, prieteni, cunoscuți etc. Participanții au prezentat comunicări despre viața și activitatea de folclorist, cercetător și critic literar ale domnului Reboșapcă.

Ioan Reboșapcă s-a născut la 29 mai 1935 în comuna Dărmănești, județul Suceava, România. După absolvirea liceului, a intrat la Facultatea de Filologie a Universității București, unde, mai târziu, a funcționat ca lector de limba și literatura ucraineană.

După terminarea facultății, în decursul a 50 de ani, Ioan Reboșapcă a urcat treaptă cu treaptă

până la cea de doctor în filologie și profesor universitar, predând, pe lângă limba și literatura ucraineană, cursuri precum: folclor, istorie, cultură și civilizație ucraineană, metodică predării limbii ucrainene în școli, metodologia cercetării folclorului, legături lingvistice, folclorice, literare și culturale româno-ucrainene (slave).

Ioan Reboșapcă este, de asemenea, membru al Societății Științifice „Taras Șevcenko” din Paris, Doctor Honoris Causa al Universității „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți, iar în anii 1992-1993, a fost visiting professor la Universitatea Alberta din Canada. Este membru al Comitetului Asociației Internaționale a Ucrainiștilor, membru al Uniunii Scriitorilor din România, membru al Asociației Slaviștilor din România, fost membru al Comisiei de Folclor a Academiei Române, primul președinte (până de curând vicepreședinte) al filialei bucureștene a Uniunii Ucrainenilor din România, redactor al revistei cultural-literare a scriitorilor ucraineni din România „Naș holos” (Glasul nostru).

Și-a dedicat viața cercetărilor de teren folclorice și dialectologice în localități ucrainene și mixte din România, cunoașterii și înțelegerii folclorului, interferențelor folclorice româno-ucrainene (slave), poeziei folclorice, literaturii ucrainene și relațiilor literare româno-ucrainene (slave), literaturii universale și prezenței elementelor de folclor est-european și literatură ucraineană etc.

Dintre volumele publicate de-a lungul timpului, amintim: „Nașterea simbolului” (1975), Individualitatea clasicilor (în limba română, 1977), Cununa anului (ediție bilingvă, 2002), Poezia colindelor (în limba română, 2006), Universul literaturii orale și al celei scrise, vol I (2010), Universul literaturii orale și al celei scrise, vol. II (2013).

În perioada 12-13 iulie 2020, delegația Consiliului UUR, condusă de președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, a efectuat vizite de lucru la filialele din Tulcea și Galați.

Astfel, la 12 iulie, delegația a vizitat sediile organizațiilor UUR din Caraorman și Crișan, unde s-a întâlnit cu membrii comunităților locale, iar la 13 iulie, a participat la ședința comitetului filialei UUR - Tulcea, după care la ședința comitetului filialei UUR-Galați.

Au fost analizate activitățile celor două filiale, au fost discutate diverse probleme legate de comunitățile ucrainene, situația membrilor organizațiilor locale, acordarea de ajutor elevilor care studiază limba ucraineană maternă, acțiunile culturale care vor fi derulate în condițiile actuale și alte probleme organizatorice.

(Continuare în pagina a 5-a)

Activitatea Uniunii Ucrainenilor din România pe vremea pandemiei de coronavirus

Încă de la debutul pandemiei, Uniunea Ucrainenilor din România s-a implicat, prin reprezentanții săi atât la nivel național, cât și la nivel local, în ceea ce privește transmiterea populației formate din etnici ucraineni, a recomandării să respecte regulile impuse de autoritățile naționale și locale în vederea prevenirii răspândirii coronavirusului.

Însuși deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a îndemnat etnicii ucraineni să fie responsabili, calmi și raționali în ceea ce privește respectarea recomandărilor date de autorități pentru prevenirea răspândirii bolii.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România, prin sursele electronice, a transmis comunităților ucrainene care sunt cele mai importanțe măsuri pe care trebuie să le ia cetățenii pentru prevenirea răspândirii noului virus și, totodată, le-a comunicat restricțiile impuse acestora de autoritățile statului prin ordonanțe militare.

Pe perioada pandemiei, activitatea Uniunii s-a transferat în mediul online, reprezentanții acesteia organizând, prin videoconferințe, ședințe, participând la diverse reuniuni naționale și internaționale.

Astfel, prin videoconferință, Consiliul Uni-

nii Ucrainenilor din România a luat mai multe hotărâri cu privire la sprijinul comunităților ucrainene, prin donarea de calculatoare școlilor din localitățile cu populație majoritar ucraineană și donarea unor sume de bani spitalelor din județele în care locuiesc etnicii ucraineni.

Prin teleconferință, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi a participat la Congresul Mondial al Ucrainenilor, iar printre temele dezbătute în cadrul teleconferinței au fost situația generată de pandemia de coronavirus în comunitățile ucrainene și implicarea Grupului internațional de lucru pentru sprijinirea comunităților ucrainene din întreaga lume în timpul pandemiei.

Totodată, președintele UUR Nicolae Miroslov Petrețchi a participat la ședința organizată în mediul online de Consiliul de Conducere al Congresului European al Ucrainenilor, în cadrul căreia au fost discutate problemele cu care se confruntă etnicii ucraineni în perioada pandemiei de coronavirus.

La nivel național, Conducerea Uniunii Ucrainenilor din România a acordat ajutor umanitar etnicilor ucraineni, școlilor și spita-

lelor din zonele cele mai afectate de răspândirea coronavirusului.

La rândul lor, și președinții organizațiilor locale s-au implicat în sprijinirea populației pe timpul pandemiei, distribuind materiale sanitare și formulare de declarații necesare deplasării cetățenilor pentru asigurarea nevoilor sociale, precum și tablete și calculatoare elevilor cu situație materială mai precară, olimpicilor și participanților la concursul de poezie.

Pe lângă activitatea filantropică, Uniunea Ucrainenilor din România s-a implicat în organizarea mai multor activități educativ-culturale în mediul online. Filiala Satu Mare a sărbătorit „Ziua cămășii tradiționale ucrainene”, iar filiala Cluj a UUR a inițiat un proiect online pentru copii denumit „Tezaur literar”. Tot în mediul online, s-a organizat concursul de poezie ucraineană, lansări de carte și alte activități.

Chiar dacă trăim vremuri cu diverse restricții, Uniunea Ucrainenilor s-a implicat în mod activ în sprijinul comunităților ucrainene atât material, cât și în dezvoltarea socioculturală a acestora.

Nicolae DUTCA

Cronica UUR

(Urmare din pagina a 4-a)

Au fost dezbătute și alte probleme cu care se confruntă comunitățile ucrainene din județele Tulcea și Galați și modalitățile de soluționare a acestora privind învățământul în limba maternă ucraineană, asigurarea serviciului religios în limba ucraineană, precum și probleme cu caracter general.

Președintele UUR Nicolae Miroslov Petrețchi și-a exprimat sprijinul pentru filialele Tulcea și Galați în vederea realizării proiectelor privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității ucrainene.

În data de 14 iulie 2020, președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, a avut o întâlnire de lucru cu secretarul de stat pentru culte, Victor Opaschi, cu care a discutat situația parohiilor ucrainene din România, problemele cu care se confruntă ele și modalitățile de soluționare a acestora.

Președintele UUR i-a adus la cunoștință secretarului de stat pentru culte intenția UUR de a organiza, în colaborare cu Vicariatul Ortodox Ucrainean din România, un eveniment cu ocazia împlinirii a 30 de ani de la reînființarea Vicariatului Ortodox Ucrainean din România.

Marcarea acestei aniversări a fost convenită în cursul discuțiilor anterioare dintre deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi și vicarul general al Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, părintele Ioan Pițura.

Cu această ocazie, va fi realizat și un album aniversar în care vor fi prezentate bisericile ortodoxe ucrainene din România, aspecte din activitatea parohiilor și principalele evenimente organizate de acestea în colaborare cu UUR.

Pe parcursul lunilor iunie-iulie a.c., Uniunea Ucrainenilor din România a premiat elevii care au participat la etapa județeană a Concursului de recitare a poeziei ucrainene și la etapa județeană a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană.

Anul acesta, ținând cont de contextul generat de pandemia de coronavirus și pentru a sprijini învățământul în limba ucraineană, premiile au fost mai consistente, constând în bani și 405 ta-

blete. Dintre acestea, 119 tablete au fost oferite elevilor care au participat la etapa județeană a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană, iar alte 286 tablete participanților la Concursul de recitare a poeziei ucrainene.

Premiile au fost acordate de Comitetele filialelor UUR din fiecare județ, cu respectarea regulilor de distanțare socială.

În acest an, din cauza pandemiei de coronavirus, etapa județeană a Concursului de recitare a poeziei ucrainene s-a desfășurat online, iar Olimpiada de limba și literatura ucraineană s-a desfășurat doar la nivel județean.

Comitetul filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la 19 iulie 2020, în regim online, acțiunea culturală „140 de ani de la nașterea scriitorului ucrainean Volodymyr Vynnychenko”.

Președintele filialei București a UUR, Mihai Traista, a transmis salutul președintelui UUR și deputatului în Parlamentul României, Nicolae Miroslov Petrețchi, după care a prezentat aspecte din viața și activitatea literară a marelui scriitor ucrainean.

La eveniment, a participat, prin telefon, ministrul-consilier al Ambasadei Ucrainei în România, Ievhen Levyțkyi care, de asemenea, a vorbit despre Volodymyr Vynnychenko.

În cadrul acțiunii, a fost prezentat filmul documentar ucrainean „Volodymyr Vynnychenko” în traducerea lui Mihai Traista.

În a doua parte a evenimentului, iubitorii culturii și literaturii ucrainene, scriitorii și poeții români Cristian Ghica, Dan Ioan Marta, Tudorel Ciobotaru, Ștefan Apostol, Andrada Ingrid Maran și Cătălin Codru au citit fragmente din creațiile personale.

Educația în limba ucraineană maternă

Începerea anului școlar 2020-2021

Dacă situația epidemiologică nu va fi gravă, Ministerul Educației și Cercetării ia în calcul începerea anului școlar la 14 septembrie 2020. De asemenea, se așteaptă din partea Ministerului Sănătății normele sanitare și în momentul în care acestea vor fi transmise, vor putea fi luate și anumite decizii. Prioritară este sănătatea și siguranța copiilor, a cadrelor didactice. Având în vedere faptul că la nivel național se înregistrează, de la o zi la alta, un număr tot mai mare de îmbolnăviri s-au elaborat trei scenarii care au fost făcute publice.

Scenariul I: reluarea școlii,

Scenariul II hibrid: jumătate la școală, jumătate online, alternant,

Scenariul III: școala continuă online.

Au fost scenarii ca învățământul preșcolar și primar să continue la clasă. De asemenea, se ia în calcul și varianta descentralizării deciziei, chiar până la nivelul instituțiilor de învățământ. O descentralizare a deciziei de deschidere sau nu a școlii și în ce condiții, înseamnă ca fiecare unitate să poată evalua situația din localitate sau din zona sa și dacă nu sunt cazuri de infectare să poată deschide porțile pentru toți elevii, cu distanțare fizică și norme sanitare, iar dacă sunt multe cazuri, școala să rămână închisă și educația să fie online.

De asemenea, în momentul de față se desfășoară cursuri pentru pregătirea cadrelor didactice ca să poată preda online din data de 14 septembrie, în cazul în care se va continua școala de acasă. Dar pentru aceasta fiecare inspectorat și fiecare inspector responsabil, trebuie să prezinte cadrelor didactice interesate, care sunt aceste cursuri și să le determine să participe la cursuri.

Ministerul Educației și Cercetării pregătește ghiduri metodologice pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice și în același timp pentru a veni în sprijinul elevilor, având în vedere că există această posibilitate de recuperare a materiei în perioada de recapitulare la începutul anului școlar. În aceste ghiduri metodologice sunt prevăzute și activități remediale, urmând ca ele să fie finalizate la nivelul grupurilor de lucru la Centrul Național pentru Politici în Evaluare și Educație, până la 15 august.

Grupul de lucru pentru Limba ucraineană este constituit astfel:

1. Doamna Mihaiela Loredana Lușcan la ciclul primar pentru disciplinele *Comunicare/limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă ucraineană*,

Comunicare/limba și literatura maternă ucraineană, Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă ucraineană.

2. Doamna Geta Petrețchi la ciclurile primar,

gimnazial și liceal pentru disciplina *Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă ucraineană*.

3. Doamna Halena Miculaiciuc și doamna Anca Știubianu la ciclul gimnazial pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană*.

4. Doamna Maria Papariga la ciclul gimnazial pentru disciplina *Istoria și tradițiile minorității ucrainene*.

5. Doamna Emilia Codrea, doamna Antoneta Chideșă și doamna Violeta Manzur la ciclul liceal pentru disciplina *Limba și literatura ucraineană*.

Funcționare unor unități de învățământ cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație

În ședința Guvernului de joi, 16 iulie a.c., a fost adoptată Hotărârea care va facilita implementarea obiectivelor strategice ale proiectului *România Educată*, perceput de către societate ca prioritate critică, cu alte cuvinte, pilotarea unui nou model centrat pe oferta curriculară a fiecărei școli-pilot în parte, în acord cu valorile, profilul absolventului, competențele-cheie și ariile de învățare, definite de Ministerul Educației și Cercetării. Astfel, începând cu anul școlar 2020-2021, în sistemul de învățământ preuniversitar vor funcționa unități de învățământ cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație. Acest proiect a fost inițiat, la 11 iunie, de către fostul consilier al ministrului Educației, Marian Staș, și este în dezbatere pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării.

Proiectul prevede înființarea de școli pilot, din septembrie 2020, pentru testarea unor noi metode de predare și noi arhitecturi curriculare, precum și pentru alt tip de salarizare și de carieră didactică. Concret, actul normativ ar constitui punerea în aplicare a articolului 26 din Legea Educației 1/2011. Rolul unităților de învățământ cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație este de a pune în aplicare și de a evalua proiecte de cercetare educațională, noi modele curriculare și de carieră didactică, în vederea fundamentării de politici publice la nivel național. Aceste școli-pilot, care pot fi și clase-pilot din mai multe școli incluse în proiect, ar trebui să se înscrie foarte repede în program, potrivit textului documentului, data limită pentru anunțarea acestora fiind 15 august 2020.

„Pilotarea unui nou model centrat pe oferta

curriculară a fiecărei școli-pilot în parte (curriculum oferit de școală, alcătuit din trunchi comun și curriculum la decizia elevilor din oferta școlii), în acord cu valorile, profilul absolventului, competențele-cheie și ariile de învățare definite de Ministerul Educației și Cercetării, precum și a unui nou model de carieră didactică, proiectat pe opțiuni orizontale echivalente, începând cu anul școlar 2020-2021“, se specifică în nota de fundamentare a proiectului. Potrivit autorilor proiectului această pilotare „va reprezenta piatra de temelie pentru ca viziunea proiectului România Educată, la orizontul anului 2030, să devină realitate“.

După ce vor fi testate în școlile-pilot, modelele ar urma să fie răspândite în întreg sistemul de învățământ, se arată în proiect.

„Unitățile de învățământ cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație vor aplica la clasă arhitecturile curriculare diferite de actualele planuri-cadru în vigoare, având rolul specific de a testa direct în școli impactul unor modificări sistematice, cu scopul de a le ajusta, corecta și adapta în funcție de nevoi, înainte de scalarea acestora“.

De asemenea, unitățile-pilot vor funcționa după noi modele de normare, salarizare și parcurs al carierei didactice, se arată în nota de fundamentare.

„Derogările de la curriculumul național și de la normele în vigoare privind organizarea și funcționarea unității de învățământ vor fi realizate printr-un regulament, aprobat prin ordin al ministrului Educației și Cercetării“.

Pentru anul școlar 2020-2021, lista unităților de învățământ preuniversitar care vor funcționa ca unități-pilot, experimentale și de aplicație se aprobă prin ordin al ministrului Educației și Cercetării, până cel târziu la data de 15 august 2020.

De asemenea, Ministerul Educației și Cercetării va aproba metodologia de înființare și funcționare a unităților-pilot, experimentale și de aplicație. Aceasta va cuprinde șapte componente:

- modalitatea prin care unitățile de învățământ preuniversitar pot solicita dobândirea acestui statut;

- criteriile de selecție;
- modelele curriculare și de carieră didactică;
- structura de personal și modalitățile de organizare a normei de muncă pentru personalul didactic și nedidactic;
- mecanismele de finanțare;
- mecanismul de monitorizare și evaluare;
- alte reglementări necesare înființării și funcționării, inclusiv Regulamentul de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație (până la data de 1 august 2020).

Invităm unitățile de învățământ cu predare în limba ucraineană să aplice pentru dobândirea statutului de unități-pilot, experimentale și de aplicație.

Materiale transmise de Elvira CODREA

Scrisoare de mulțumire

Alese mulțumiri Uniunii Ucrainenilor din România, domnului deputat din partea minorității ucrainene, președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae Miroslov Petrețchi, și domnului inspector școlar, președinte al filialei Suceava a UUR, prof. Ilie Sauciuc, pentru premiile oferite elevilor de la Școala Gimnazială Brodina de Sus și Izvoarele Sucevei, participanți la concursul de recitare a poeziei ucrainene – Cega Lavinia, clasa a V-a și Mechno Izabela, clasa a III-a, care au fost coordonate de prof. Lesenciuc Cecilia. Acest concurs s-a desfășurat online.

De asemenea, au fost premiați elevii care au participat la faza județeană a Olimpiadei de limba ucraineană, Fundiur Andreea, clasa a VII-a, premiul I, Mechno Francesca, clasa a VII-a, Loba Adriana, clasa a VII-a și Perdei Petronela, clasa a VI-a, fiind îndrumați de prof. Dobranschi Geta.

Menționez că eleva Cega Lavinia a fost premiată de Ambasada Ucrainei în cadrul concursului „Cel mai frumos desen de 1 Iunie“.

Nemărginită recunoștință celor care s-au gândit la elevii noștri, recompensându-i cu câte o tabletă, iar pentru premiul I eleva Fundiur Andreea a primit, în plus, și o sumă de bani, reușind să aducă în sufletul lor multă bucurie.

prof. Crizantema ALEXANDER,
director

Viitorul nostru este pe mâini bune

Așteptată cu multă nerăbdare și iubire de către toată familia Liber, în special de bunica ei, Maria Liber, Larisa s-a născut la 8 ianuarie 1989, la Reșița, Caraș-Severin. După cum se vede, era înainte de Revoluția din '89.

Seara de Ajun, 6 ianuarie, primul Crăciun când fiul cel mai mare al familiei, Anatoli (Tolea), nu a fost la părinți, deoarece aștepta cu entuziasm și emoție nașterea fiicei sale (nu știa dacă va fi fiică sau fiu) și a Marianeii Liber (Cut). Colindătorii veneau la casa familiei Liber, parcă mai mulți ca oricând, unii colindau și plecau, alții zăboveau mai mult, căci casa familiei Liber era mereu bucuroasă de oaspeți. Fiecare sunet al telefonului fix (cu manivelă) ne dădea emoții și, inevitabil, se putea auzi întrebarea: „Cine era?” „A născut?”... Dar Larisa s-a lăsat așteptată încă două zile. Nu a fost să fie să împartă ziua de naștere cu cea a tatălui său, Tolea (6 ianuarie). Bucuria a fost foarte mare la 8 ianuarie, când am aflat cu toții că a venit pe lume prima nepoată, Larisa Cristina Liber.

Timpul trecea repede, Larisa venea în fiecare vacanță la bunici, la Copăcele. Erau mulți copii de vârsta ei, care veneau în vacanțe la bunici. S-au înfiripat multe prietenii de-a lungul anilor. Nu erau tablete și telefoane inteligente, așa că au fost „nevoiți” să se întâlnească, să povestească, să râdă, să se joace până seara târziu. Ce poate fi mai frumos?

Larisa locuia cu părinții ei la Reșița, unde nu avea cum să învețe să scrie și să citească în limba ucraineană, limba maternă a părinților ei. Așa că, în vacanța de vară, pe când terminase doar câteva clase primare, a luat Буквар și a învățat singură să scrie și să citească. Bunicul ei, Ivan Liber, cu siguranță, i-a transmis genetic dragostea pentru cântecul ucrainean și pentru muzică,

în general, dar și ureche muzicală și voce plăcută. Și cum să nu te bucuri când auzi, pe nserate, voci suave de fete care cântă în apropiere?

Cât timp Larisa era la școală, a adus numai bucurii părinților ei, mama ei, Mariana, ocupându-se în-deaproape de educația fiicei lor.

Se apropia examenul maturității, bacalaureatul, dar și admiterea la fa-

cultate. Fiind foarte determinată în alegerea ei de a deveni medic, la admitere a avut media 10 (zece). O altă mare bucurie!

Anii de facultate au trecut repede, cu pasiune și iată că se află în fața unui alt examen important: alegerea specialității. ATI (Anestezie și terapie intensivă) a fost singura opțiune. După părerea mea (neavizată), una din cele mai grele specialități. Bravo, Larisa! Încă o reușită! A început rezidențiatul. Nu e puțin lucru când solicitarea unui medic rezident de a face o parte din rezidențiat în străinătate este acceptată. Astfel că, Larisa a avut șansa de a face doi ani de rezidențiat în ATI în Irlanda, la Drogheda (50 km de Dublin).

Revenită în țară după doi ani, a terminat rezidențiatul și a susținut cu brio examenul de specializare, devenind astfel medic specialist ATI în anul 2019.

În aprilie 2020, a devenit medic

specialist la Spitalul Militar din Timișoara.

La sfârșitul lunii mai, a fost propusă ca voluntar civil într-o misiune în SUA pentru a oferi sprijin autorităților statului Alabama, în contextul măsurilor de combatere a pandemiei COVID-19, propunere ce a venit la scurt timp după angajare, acceptând cu mult interes deoarece consideră că este o bună ocazie pentru a-și lărgi orizontul în domeniul medical și pentru a învăța lucruri noi.

„Am primit un telefon la începutul lunii mai din partea domnului comandant al Spitalului Militar din Timișoara, domnul colonel Sorin Homeag, cum că m-ar propune voluntar pentru această misiune. Trebuie să recunosc că am acceptat pentru că am o curiozitate foarte mare de a vedea și alte sisteme medicale din străinătate. Am acceptat provocarea pentru că am conștientizat că acest schimb de informații va ajuta foarte mult țara și sistemul medical de aici.

Când am aterizat în statul Alabama? Sentimentul acela în care un tânăr se transformă într-un burete și care încearcă să absoarbă toate informațiile care-i sunt oferite, așa m-am simțit în momentul în care am ajuns în SUA. Era un sentiment de nou, de libertate, dar am simțit că va începe o adevărată provocare. În cele 14 zile, pot să menționez că am lucrat alături de medicii militari din SUA, dar din cauza legislației destul de dificile de acolo, nu am reușit să obținem acreditarea pentru a lucra cot la cot cu ei, dar am fost în umbră, i-am urmărit pe ei în acțiune.

Am avut oportunitatea de a merge în mai multe spitale și de a vedea cum sunt ei organizați și cum funcționează la nivel logistic. Am fost și în centrele de sănătate publică și în bazele lor militare am văzut și modul în care a intervenit armata în lupta cu pandemia. Toate informații-

le obținute în acest schimb de experiență sunt foarte valoroase și sunt fericită că am avut șansa să reprezint Banatul într-o astfel de misiune”, a spus dr. Larisa Liber într-un interviu acordat Radio Reșița.

În cadrul acestei misiuni, dr. Larisa Liber a susținut și prezentări în fața auditoriului american, desigur că în limba engleză, despre situația COVID-19 în țara noastră și nu numai, fiind foarte apreciată de cei prezenți.

S-a întors cu bine în țară, la 10 iunie, alături de cei 15 militari și civili din Ministerul Apărării Naționale.

În statul Alabama din SUA, tânăra noastră doctoriță a participat la un schimb de experiență cu medicii americani. Echipa din România a luptat alături de specialiștii americani cu noul coronavirus, în cea mai afectată țară din lume de pandemia actuală, iar în această echipă a fost și o ucraineană. În SUA, s-au înregistrat cele mai multe îmbolnăviri de pe glob, peste 2 milioane de cazuri fiind raportate până acum.

Când a revenit în țară, Larisa Liber a fost testată împotriva noului coronavirus, iar rezultatul a fost negativ. Conform protocolului a rămas timp de 14 zile izolată la domiciliu.

Cu multă muncă și perseverență, Larisa Liber face parte din elita medicilor tineri care, cu siguranță, vor schimba lumea și sistemul medical din România.

Simona LIBER-LĂNCRĂNAN

Radio Civic emite pentru ucrainenii din Sfântu Gheorghe (Katarlez)

Radio Civic Sfântu Gheorghe este un serviciu comunitar de radiodifuziune dedicat comunității, fără studiu, semnalul se recepționează pe 89,9 FM, pe o rază de 10 km și pe www.radiocivic.ro. Este un proiect european, GRASS ROOTS Radio, reunind un consorțiu de nouă organizații cu expertiză atât tehnică, cât și editorială. Licența este acordată de CAN din data de 7 iulie 2018, iar prima emisie a fost pe 30 mai 2019. Grila de programe are subiecte din toate domeniile, culese cu multă pasiune de către voluntari, iar emisiunile conțin sfaturi medicale, informații ale autorităților locale, ale comercianților, problemele satului spuse chiar de către ei. De cea mai mare popularitate este Tonomatul Muzical, unde se difuzează melodii pentru toate gusturile, melodii cântate de către oamenii locului, muzica ucraineană. Formația „Delfin” din anii '90, comoara locală, face deliciul emisiunii cu cântece vesele, ritmate, autohtone, precum Cazacioc, preluate sau compoziții proprii. Jean Trofimov, liderul trupei de atunci, actualmente în Spania, nu pierde nicio ediție a tonomatului.

La solicitarea bătrânilor greu deplasabili, imobilizați, dar cu credință în suflet, Radio Civic a înregistrat slujba din biserica locală și transmite pentru aceștia Evanghelia, cântările bisericești. Se lucrează și la o transmisiune în direct, de la slujbă.

Mesaje înregistrate vin de la „ucrainenii răătăcitori”, aflați departe de casă, către părinți, copii, neamuri, vecini, iar aceștia, la rândul lor, le transmit bucuria prin intermediul radioului.

Radio Civic face ca nicio distanță să nu fie prea mare atunci când vrei să vorbești sau să ascuți glasul mamei, al fratelui sau al copilului.

Surpriza și bucuria cea mai mare, din sondajele noastre, o reprezintă votul favorabil acordat postului de către consătenii noștri vârstnici și cei aflați pe meleagurile străine, Italia, Anglia, Spania etc. Bătrânii noștri nu mai sunt singuri, au Radio Civic, vocea care le mângâie zilele, le aduce informația în casă sau o veste de la fiul plecat departe.

Radioul a ajuns, în scurt timp, vocea întregii comunități, iar pentru acest lucru își propune să adune sponsorizări pentru achiziționarea de aparate de radio, astfel încât fiecare casă din Sfântu Gheorghe să asculte această minunată voce.

Radioul Civic Sfântu Gheorghe al anilor 2020 poate fi ascultat în fiecare casă la radio, pe telefon sau calculator, sau în întreaga lume, spre deosebire de radioul anilor trecuți, când emitea în difuzoarele din casă și într-o pâlnie fixată pe un stâlp din centrul comunei.

Acest articol este rezultatul întâlnirii dintre realizatorul de transmisiuni radioficate, din anii '70, Iaschiu Vasile, fost profesor al Școlii Generale Sfântu Gheorghe (1966-1978) și o fostă elevă a dânsului, Mira Bălan, acum asistent medical comunitar în sat, voluntar și colaborator al postului de radio actual, întâlnire după 40 de ani. Domnul Iaschiu Vasile, care a colaborat ani buni scriind articole pentru „Curierul ucrainean” din Tulcea, i-a propus fostei eleve să-i preia locul, să colaboreze cu ziarul.

Mira BĂLAN

Focar de cultură și tradiție ucraineană la Baineț – Suceava

Limba maternă este limba primei rugăciuni și a primelor binecuvântări, este limba care îți atinge cel mai bine sufletul și la care, după orice peregrinări, te întorci cu evlavie, te închini și o vrei parte din tine.

În localitatea Baineț din județul Suceava, un om implicat, cu pasiune și dăruire, păstrează limba maternă ucraineană, o cultivă, o crește ca mușcata din pridvorul casei părintești. Acest om are un nume, Carmen Crișmar, are o profesie de credință, cea de profesor, are un rol în comunitate, acela de a-i face pe micii învățăcei să iubească limba mamei, să o vorbească și mai ales să o cânte. Este modul firesc prin care se conservă și se perpetuează o limbă. Limba ucraineană este considerată una dintre cele mai frumoase și plăcute din punctul de vedere al sonorității. La competiția de limbi care a avut loc în 1934, în Franța, a ocupat locul doi după italiană, având în vedere criteriul melodicității și locul trei după franceză și persană, ținând seama de fonetică și lexic.

Grupul „Veselka” a fost înființat în 2002 și de atunci copiii coordonați de doamna profesor au participat la concursuri, festivaluri atât în România, cât și în Ucraina. Concursuri la care au participat: „Colind de Crăciun”, Suceava 2019,

Dintre festivaluri, amintim „Sărbătorile de iarnă la Zamostea”, 2017 și 2018, premiul I și II, „Festivalul colindelor ucrainene”, 2018 și 2019, Siret, „Festivalul Minorităților”, 2017, 2018, 2019, organizat chiar de Școala Gimnazială Baineț, Festivalul pentru copii „Hai afară – jocurile copilăriei”, Siret 2017.

Alte participări: Concursul Național „Împreună în diversitate”, Cacica 2012 – 2013 – premiul I, Concursul Regional de Coregrafie, Pașcani 2012 – premiul I, Concursul Național „Copilăria, un poem”, Vânători – Neamț 2011 – premiul I, Festivalul „Frunza de Ulm”, Ulma 2008, Festivalul județean „Flori de măr” 2008, premiul I, Festivalul „Hai să dăm mână cu mână” 2008 – premiul I, Festivalul Minorităților „Conviețuiri” 2005 – 2009, „Comori de suflet românesc”, „Sărbătoarea de sub brazi”, „Omăgiu limbii materne”.

Ultimul concurs la care au participat copiii a fost „Ziua limbii materne”, în februarie 2020, la care au luat premiul I.

Anul trecut, la Școala Gimnazială din Baineț s-a desfășurat proiectul „Spațiul bucovinean, buchet de valori multiculturale” (înscris în Calendarul Activităților Educativ-Extrașcolare Județene), printr-un spectaculos festival al minorităților. Coordonații proiectului, doamna profesor Mirela-Doina Ionuță, director al Școlii Gimnaziale Baineț, a organizat cea de-a treia ediție a festivalului, duminică, 9 iunie, implicând unități școlare,

formații și ansambluri artistice din județ, personalități remarcabile ce au prezentat datini și obiceiuri specifice etniilor din zonă.

Au fost încheiate parteneriate cu Uniunea Ucrainenilor din România, Comunitatea Rușilor Lipoveni și Uniunea Polonezilor din România. Promovarea valorilor multiculturale ale Buc-

vinei a reprezentat obiectivul major al proiectului, știut fiind faptul că Bucovina îngemănează fericit buna înțelegere a unei întregi pleiade de etnii: ucraineni, polonezi, ruși-lipoveni, germani, evrei, romei. Printre participanți se numără, evident, și doamna profesor Carmen Crișmar cu grupul „Veselka”.

Uniunea Ucrainenilor din România, reprezentată de domnul inspector Ilie Sauciuc, președintele filialei județene, a sprijinit demersul cultural, fiind principalul sponsor al acțiunii.

Comunitate mică, dar activă pe plan cultural, localitatea Baineț este o picătură de spiritualitate, de consecvență în ceea ce privește păstrarea tradițiilor, perpetuarea limbii materne, limba ucraineană.

Recompensa privitorului și ascultătorului este explozia de culoare și sunet de pe scenă, bucuria familiilor, plăcerea copiilor de a cânta sau a dansa purtând costume autentice sau mai puțin autentice, nu contează. Bucuria, satisfacția și simțirea contează. Și acestea toate în limba de acasă, limba ucraineană.

Otilia MAȚNER

2018, 2017, la care au obținut premiul I, II și mențiune, concursul „Ziua limbii materne”, care se organizează în fiecare an și la care efortul copiilor și al doamnei profesor a fost răsplătit cu premiile I, II și III.

Destin

Clipa-nveșmântată în duminică
a plâns peste sufletul meu
cu petale de crin
și mireasmă de spic aurit.
Amintirea unui castan înflorit
a sângerat,
iar durerea din mine
s-a întrupat
în oceanul de flăcări
al sălbaticilor maci.
Aș vrea să fiu asemeni ție,
călătorule,

ce treci pe drumuri
puțin obosit,
dar zâmbind și nepăsător;
Eu însă...
trebuie s-ascult
fiecare șoaptă ori blestem
al vântului;
să mă pierd în infinitul
de culoare al albastrului cer
sau al verdelui câmp;
să mă plimb prin păduri
abisale
în acorduri de
basm
fără început și sfârșit.

Convalia HREHORCIUC

Convalia Hrehorciuc

Parodie

Destin

Cred că m-am născut într-o
duminică,
sufletul meu asta simte,
sărbătorește ziua asta, adică
înflorește în clipele-i, cuminte.
Amintiri despre alte zile
am și nu puține,
le consemnez uneori între file,
anume,
acoperite cu planuri de lecții

și poezii pe care visez
să le adun în volume...
Aici, în Bălcăuți,
multă lume citește
și tu, cititorule, nici nu-ți
poți închipui
cât de mult se iubește
poezia.
Eu știu că într-o zi
o să mă pierd în infinitul ei
și mă voi topi
în reveria
cuvintelor măiestre.
Acesta mi-e destinul,
nu zâmbi,
nu-i nici o poveste!

Lucian PERȚA

Nunta la huțulii din Valea Vișeului

Între obiceiurile frumoase păstrate de ucrainenii din Valea Vișeului sunt și cele legate de nuntă. De aceea, voi încerca să descriu câteva dintre aceste obiceiuri, respectate din moștrămoși; unele dintre ele se mai păstrează și astăzi în forma lor nealterată, altele s-au pierdut, iar altele au primit o conotație modernistă, devenită tradiție.

Obiceiurile pe care încerc să le descriu provin din localitatea Valea Vișeului, comuna Bistra, județul Maramureș, aflată la confluența râurilor Vișeu cu Tisa.

Vreau să precizez că și natura a contribuit la păstrarea acestor frumoase obiceiuri, unele fiind inspirate chiar din natură. În cântecele de nuntă sunt pomenite zonele dimprejur (munți, văi, ape), fenomenele (ploaie, ger, frig, nori, soare). Unul dintre cântecele des cântate la nuntă „Oi, podyvy moia myla, podyvy, podyvy – iaki hory veselenki, kuda my chodyly!” („Uită-te a mea iubită, uită-te, uită-te ce veseli sunt munții pe unde am umblat noi!”).

Nunta este un moment culminant din viața omului, ea fiind instituită de însuși Dumnezeu în Rai, această Instituire Sfântă a legăturii bărbatului cu femeia prin căsătorie o avem relatată în referatul biblic: „Nu este bine să fie omul singur, să-i facem ajutor potrivit pentru el” (Fac. 2,18). De asemenea, și statul ocrotește, ajută familia și încurajează înmulțirea ei, prin lege: „Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți”.

Legat de obiceiurile nunții în sine există anumite practici și datini legate de aceasta, dinaintea ei, precum și după desfășurarea ei. Nunta mai este numită căsătorie, cununie, încununare, în ucraineană „vesile” (veselie) se referă la masa și distracția care au loc seara, „vincenie” – cununia religioasă care se desfășoară la biserică, „vincenie u Sfati” (căsătorie la Consiliu).

Aflându-ne în anul de grație al Mântuirii noastre 2020 d.Hr., în epoca modernismului, unele dintre aceste practici s-au diminuat, de aceea voi încerca să arăt care dintre ele mai există și acum.

În trecut, exista obiceiul ca părinții tinerilor să aleagă perechea, să se întâlnească, să negocieze, să hotărască cine cu cine să se căsătorească dintre tineri în funcție de afinitățile lor, de starea socială, de statutul social, de neam (nemeș), de avere, de nume bun, de funcție, precum și de alte criterii stabilite de familiile celor doi tineri.

În acest sens, se făceau negocieri între părți ca să se stabilească ce dă fiecare părinte copilului lui, ce zestre, ce avere, ce pământ, ce casă, unde vor locui, locul de desfășurare a nunții, cu ce contribuie fiecare la nuntă (masă), precum și nașii care îi vor cununa.

Despre participarea materială la masa nunții și contribuția fiecăreia dintre părți la masă (ospăț) menționez că exista o perioadă în trecut, pe care am prins-o și eu prin anii 1980, când masa de seară și toată nunta se desfășura după Taina Cununiei de la biserică, la fiecare dintre miri separat, la casa lui, și abia a doua zi dimineată venea mi-

rele s-o ia pe mireasă și s-o ducă la el acasă sau să rămână el la casa miresei, de ginere, în funcție de cum s-a prestabilit în procesul de pețit.

Pețitul era făcut de către părinții băiatului însoțiți de nași, rude, prieteni care veneau la casa fetei unde negociau problema materială și celelalte amănunte legate de desfășurarea nunții.

La pețit, se mergea în ziua de duminică după-amiază, spre seară, sau în zi de sărbătoare. Pețitorii din partea băiatului veneau cu ceva daruri de ale gurii (friptură, ciolan, țuică, vin, colaci, cozonaci și dulciuri), iar familia miresei se pregătea cu o masă bogată formată din tot felul de preparate culinare care mai de care mai gustoase de la care nu lipseau sarmalele cu mămăliguță „holupții” și mămăliga pe cartofi cu brânză, caș, în straturi, cu jumări sau cârnați deasupra, stropiți cu smântână, precum și alte bunătăți pentru a arăta belșugul, sporul casei și vrednicia gospodinelor.

Părinții băiatului, pe lângă rude apropiate, nași, cavaleri de onoare („drujby”) erau însoțiți

de un om mai în vârstă, experimentat (staroste) care ducea tratativele, negocierile. Familia și părinții băiatului erau însoțiți de lăutari, formați din ceteraș, cel care avea vioara (stereptce), chitara (zongora) și tobă (buben), uneori și de flueriș (sopilka) și drâmbă (drymba). Drâmba este un instrument specific huțulilor format dintr-o bucată metalică și o sârmă care se pune în gură, se suflă și se trage într-un ritm anume de sârmă, se ciupește mai bine zis, și se scot sunete foarte frumoase și melodioase.

Referitor la drâmbă există și un cântec popular care zice „Ta ia sobi drymbu kupliu, aj bym bula bosa, meni drymba zadrymbaie, kolo moho nosa” (Îmi voi cumpăra drâmbă, chiar dacă voi umbla desculț, mie drâmba îmi va cânta lângă nasul meu). Prin acest sacrificiu de a avea drâmbă cu orice preț, chiar de ar fi să umble desculț, huțulul subliniază cât de atașat este de acest instrument, cât ține la el și cât de important este ca el să-i cânte în cele mai frumoase sau, uneori, în cele mai triste momente ale vieții. Drâmba se folosea atât în momente de bucurie, joc, veselie, cât și în unele clipe mai triste ale vieții, când huțulul cânta la drâmbă de dor sau de jale, nostalgie sau regret.

După ce cădeau de acord cele două părți implicate, starostele anunța faptul că părinții fetei sunt de acord cu propunerea făcută de părinții băia-

tului, cu toții se așezau la masă și începea veselie cu cântece, dansuri (tanți) continuând până în zorii zilei, când fiecare trebuia să se retragă la treburile cotidiene ale casei și ale familiei sau să se odihnească după o noapte de petrecere (potreba). Aici iar aș face o mențiune, explicând cuvântul „potreba” care înseamnă „necesitate, trebuie, mușai”, ceea ce dovedește că omul are nevoie de petrecere, relaxare, chef ca și de orice lucru normal din viața cotidiană, dar și de un relax.

La plecarea de la casa fetei, oaspeții băiatului primesc și un mic pachet format din dulciuri, pentru a duce și celor dragi de acasă care, din binecuvântate pricini, nu au putut fi prezenți la acest eveniment, de obicei, pentru bătrâni, copii, rudele băiatului care au rămas acasă să aibă grijă de gospodărie.

În vremurile actuale, nu se mai respectă aceste tradiții, tinerii se găsesc unul pe altul din proprie inițiativă, intuiție și dragoste după preferințe, neținând cont de nicio diferență socială, etnică, religioasă, intelectuală, apartenență politică sau alte criterii de diferențiere. Unele cupluri se formează prin accesarea rețelelor de socializare.

Revenind, totuși, la nunta și obiceiurile tradiționale putem afirma că tinerii care s-au ales nu stau împreună până la săvârșirea Tainei Cununiei, iar fetele își păstrează din demnitate virginitatea până în noaptea nunții.

La pregătirea nunții contribuie toate rudele, prietenii, iar uneori întreg satul, aducând fiecare cele de trebuință. Dacă nunta se face în cort, așa cum se obișnuia înainte de a fi construit Căminul Cultural, atunci bărbaii ajută la construirea cortului și împodobirea lui cu diferite carpete cusute manual (țole) și cergi (lijnyky), de asemenea, împodobesc cortul cu multe flori și verdeață. Femeile contribuie la aducerea diferitelor produse naturale de casă, strâng ouă, aduc un cocoș, o găină sau alte produse din gospodărie proprie cu care să contribuie la masă, ajutând și la prepararea bucatelor. La bucătărie, se lucrează la toate produsele care vor fi servite la nuntă, dar mai ales la înfășurarea sarmalelor (holupții) la care participă toate femeile apropiate. La înfășurarea sarmalelor toate femeile se așază în cerc, fiecare având rolul ei bine stabilit. În jurul acestei clăci se dezbate toate problemele legate de tinerii însurați, se deapănă toată istoria lor, toate zvonurile, ei sunt în centrul discuțiilor.

Fetele tinere, prietenele miresei „drušky”, o ajută la găsirea rochiei de mireasă și gătirea miresei în fața oglinzii, iar prietenii miresei „drujby” îl ajută pe mire.

Cu câteva zile înainte de a începe nunta, prietenele miresei „drušky” și prietenii miresei „drujby” merg la fiecare sătean, îmbrăcați în port popular, și invită pe toți la nuntă, folosind următoarea formulă: „Prosylymos Boha sviatoho tai vas, bysty buli taki laskavi, bysty pryshly do nas na visile, prosyla vas mama, nenio, molodyi i moloda i my vas duje faino prosymo, budte laskavi ta ne vitenaitesia, cenit șos ta pryidit!” (Rugăm pe Bunul și Sfântul Dumnezeu și pe dumneavoastră să fiți așa de draguți (binevoitori) și să veniți la nuntă, vă roagă mama, tata, mirele și mireasa, și noi vă rugăm, faceți ceva și veniți, nu vă scuzați!).

La această formulă de invitație, cei prezenți răspund: „Nai bude Boh laskavyi tai vy, nai vam Boh pomohaie, memo vydity, cenyum șos ta pryidemo” („Să fie Dumnezeu draguț cu voi, să vă ajute, vom vedea, vom face ceva și vom veni”). Dacă una dintre „drušky” este chiar viitoare mireasă, începe să-i atingă pe cei invitați la coarda sensibilă, spunând că și dumneavoastră aveți copii și va trebui să venim la nuntă sau că suntem rude sau că suntem vecini sau foști colegi, fini sau cumetri sau, chiar amintind, că și ei la rândul lor au fost la ei la nuntă când și-au cununat copiii sau că părinții lor au fost la nuntă.

(Continuare în numărul următor)

Ioan Ostap LUPȘAC

Ne e dor de prietenii și colaboratorii noștri

În condițiile măsurilor luate ca urmare a pandemiei determinate de extinderea fără precedent a coronavirusului, am făcut puțină „ordine” printre multe materiale și fotografii, realizate pe parcursul a mai multor ani, și am memorat cu multă plăcere, dar și cu nostalgie colaborarea și frumoasele momente petrecute împreună cu colaboratorii și prietenii noștri fie la Iași, fie la Vinnyțea. Acum, când nu demult, am sărbătorit Ziua Copiilor în condiții cu totul neobișnuite atât pentru părinți, cât și pentru copii, îmi aduc aminte de cele câteva întâlniri ale copiilor, membri ai formațiilor artistice ale Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka” din Vinnyțea și, respectiv, ai ansamblului de dansuri populare ucrainene „Veselka” a filialei Iași a Uniunii Ucrainenilor din România. Îmi aduc aminte cu plăcere de clipele de neuitat

trăite alături de copii, de lacrimile sincere ale acestora, atunci când trebuiau să revină în țară, la încheierea acțiunilor. Au fost momente deosebit de emoționante și chiar și acum, după mai mulți ani, unii dintre foști membri ai formației noastre „Veselka”, angajați, în prezent, la Opera Națională Română din Iași, își amintesc cu plăcere de acțiunile la care au participat în cadrul evenimentelor organizate de către filiala noastră sau cu ocazia participării la evenimente similare organizate în afara granițelor, iar acestea au fost nenumărate. Distanțarea socială impusă la noi în țară și nu numai, a făcut să ne „distanțăm” și de prietenii și partenerii noștri cu care am conlucrat atât de frumos de-a lungul anilor. Nu am putea spune că, în

această perioadă, nu am menținut deloc legătura cu colaboratorii și prietenii noștri, din țară și din afara granițelor, prin mijloace mass-media, dar se simte nevoia unor acțiuni mult mai concrete. M-am gândit că este timpul să reluăm, într-un mod mai vizibil, socializarea cu prietenii și colaboratorii noștri. În acest sens, vă propun, stimată doamnă Tetiana Zaiciko, director al Școlii de Arte pentru Copii „Vyșenka” din Vinnyțea un scurt interviu, care va fi publicat în zierele editate de UUR.

Victor Hrihorciuc: În primul rând, aș dori să confirmăm faptul că familia Dvs., membrii colectivului Dvs. sunt bine, sănătoși.

Tetiana Zaiciko: Așa este, domnule Victor, mulțumesc Domnului, toți colaboratorii școlii noastre, rudele acestora, inclusiv membrii familiei mele sunt bine – nimeni nu a avut de

suferit de pe urma pandemiei. Sănătatea este un lucru de neprețuit și, în consecință, doresc să transmit tuturor prietenilor noștri români, membri ai Uniunii Ucrainenilor din România, conducerii UUR și, bineînțeles, membrilor ansamblului „Veselka”, dar și celorlalte colective artistice ale Uniunii, multă sănătate și optimism!

V.H.: În al doilea rând, aș dori să transmitem familiei Dvs. colectivului de profesori, și elevilor multă sănătate, să treceți cu bine de acest necaz, prin care trece omenirea întreagă și să-mi exprim convingerea că vor veni vremuri mai bune și că, până la sfârșitul acestui an, ne vom mai întâlni, așa cum am făcut-o de atâtea ori. Dacă nu va fi posibil într-un format mai larg, poate în unul mai restrâns pentru a putea pune la punct planul de acțiuni pentru anul viitor.

T.Z.: Mulțumesc pentru urări! Și noi credem că, în curând, totul va trece, iar colectivele noastre de profesori și elevi vor putea să-și desfășoare, din nou, o viață creativă completă, să se întâlnească, vom putea să ne vizităm, să comunicăm, să avem schimb de opinii, dar și cu creațiile din folclorul țărilor noastre, cu bunele practici în domeniul învățământului etc. Pentru a ne putea întâlni chiar și în format restrâns, trebuie să așteptăm momentul când se vor deschide din nou granițele.

V.H.: La ședințele Consiliului (Radei) UUR, aproape lunar, discutăm problemele legate de organizarea și desfășurarea procesului de învățământ în limba ucraineană în localitățile cu școlile în care se predă limba ucraineană, greutățile cu care se confruntă și chiar am găsit unele forme de sprijin pentru aceste școli, în principal, a copiilor mai nevoiași. La noi toate școlile și grădinițele au fost închise și nu se vor mai redeschide, probabil, până la sfârșitul acestui an școlar. În aceste condiții, procesul de învățământ se desfășoară, în principal, în sistem online sau în alte forme specifice. În acest context, ar fi interesant ca cititorii ziarelor editate de UUR să afle cum se desfășoară procesul de învățământ în instituția pe care, cu onoare, o conduceți, în condițiile impuse de pandemia declanșată de COVID-19.

T.Z.: Noi, ca și toți ceilalți, a trebuit să ne adaptăm la noile condiții de viață, de muncă și de studiu. Ne-am trezit că nu suntem pregătiți pentru aceste condiții noi. Ne-a fost destul de dificil să ne adaptăm la noua formă de învățământ, la distanță, deoarece principalele componente ale învățământului în școala noastră sunt creativitatea și comunicarea directă. Totuși, având în vedere faptul că aproape toți copiii din ziua de azi folosesc gadgeturi funcționale, tehnic a fost destul de ușor să organizăm învățământul la distanță. Marea majoritate a cadrelor didactice au folosit platformele de comunicare SKYPE, VIBER, ZOOM, HANGOUTS, și în unele cazuri mai izolate s-a folosit comunicarea prin telefonie mobilă uzuală.

A fost mult mai dificil să-i convingem pe elevii noștri de faptul că izolarea nu înseamnă vacanță, ci este o perioadă de studiu într-o nouă formă și este necesar să lucreze/învețe, să-și facă temele pentru acasă – uneori chiar mai mult decât de obicei. Astfel, profesorii au trebuit să găsească noi abordări pentru elevii lor, o nouă motivație pentru a-i determina să muncească cu eficiență maximă. În afara de aceasta, poate cei mai nepregătiți pentru învățământul la distanță au fost părinții elevilor noștri, care a trebuit să se implice pe deplin în procesul de învățământ al copiilor lor - pentru că se simțea nevoia nu doar de a-i controla pe

copii dacă își fac lecțiile, cum o făceau și înainte, ci să învețe efectiv alături de copii lor.

V.H.: Având în vedere experiența Dvs. în organizarea și desfășurarea unor acțiuni de anvergură, cu participarea invitaților din țară și din străinătate, în condițiile normale, am în vedere sărbătorirea unor scriitori, sărbători tradiționale și naționale etc. acum, în condițiile pandemiei, ați renunțat să mai organizați astfel de acțiuni sau, după cum vă știu, nu abandonați niciodată realizarea scopurilor propuse? Am văzut câteva din astfel de acțiuni organizate de școala Dvs., în aceste condiții, postate pe internet. Ați putea să detaliați câteva dintre acțiunile organizate în ultimul timp?

Și ca un schimb de experiență, vă rog să ne împărtășiți câteva dintre secretele Dvs. legate de desfășurarea activităților școlare teoretice și practice, de măsurile ce s-au luat la nivelul instituției Dvs. de învățământ pentru contracararea propagării pandemiei cu coronavirus. Am în vedere desfășurarea unor concursuri, festivaluri la nivelul școlii și interșcolare.

T.Z.: În timpul carantinei, nu am avut dreptul să ne privim elevii de activități de tipul concursuri-festivaluri, deoarece noi suntem convinși că participarea la concursuri și festivaluri, la diferite niveluri este, poate, cea mai bună motivație pentru dezvoltarea creativă și creșterea profesională a elevilor și profesorilor noștri. De aceea, în timpul carantinei, un număr mare de elevi a participat la diferite competiții și festivaluri online și au fost premiați. Perioada de primăvară este o perioadă plină de acțiuni, în acest sens, deoarece la sfârșitul anului școlar potențialii concurenți ating cea mai bună formă de performanță, fiecare în domeniul său, și, în consecință, de mulți ani la rând, am organizat festivalul internațional „Artă fără frontiere” și s-a dat startul competiției republicane „Tânărul dirijor”. Apropos, festivalul nostru „Artă fără frontiere” a devenit tradițional și binecunoscut și datorită colaborării fructuoase pe termen lung cu organiza-

ția dvs. – filiala Iași a Uniunii Ucrainenilor din România și acest lucru a fost posibil ca urmare a preocupării constante pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie româno-ucraineană din partea Dvs., domnule Victor, și ale domnului Daniel Serdenciuc. Având o oportunitate atât de minunată, aș dori ca în numele meu și al întregului colectiv al Școlii de Arte „Vyșenka”, dar și al tuturor fanilor acțiunii „Artă fără frontiere” să vă mulțumesc sincer pentru prietenia și colaborarea noastră. Să sperăm că, în curând, se va încheia distanțarea și noi vom avea, din nou, posibilitatea să ne întâlnim oaspeții la Vinnyțea. Competiția republicană „Tânărul dirijor” a fost amânată pentru luna septembrie 2020.

(Urmare în pagina a 11-a)

Victor HRIHORCIUC,
vicepreședinte al UUR

Eseu în inima verii

M-am tot gândit, m-am întrebat, am răscolit prin amintiri și am încercat să dau răspunsul la următoarea întrebare: „Ce oameni ai locului, reprezentanți de seamă ai copilăriei mele, ne-au marcat existența ca etnie?”. Firește că primii au fost sfinții părinții ai noștri (mama și tata) care vorbeau între ei doar ucrainește. În al doilea rând, bunicii cu glasurile lor melodioase ce împloteau povești inventate cu scopul de a ne binecuvânta copilăria. Urmează mătușile cu frumoasele obiceiuri păstrate cu sfințenie, cu bucatele aromate și cu rețete moștenite din generație în generație, vecinii care erau în pace și care se salutau cu bucurie în grădini, ce grădini..., grădinile Raiului pământesc. Tot ce spun poate fi, când e cazul, însoțit de imagini, de mărturiile celor rămași printre noi. Satul Rogojești, satul Căndești Bucovina, Sinăuți și alte colțuri ale tărâmurilor noastre găzduiau ucraineni curați la trup și la suflet, la propriu și la figurat, în toate sensurile cuvântului. Nu m-am considerat altfel, în niciun sens, față de alți colegi de-ai mei care nu vorbeau și ucrainește, dar viața mi-a demonstrat că e un dar să ai parcă două inimi. Am spus asta la un interviu, realizat cu sufletul deschis de oameni frumoși, că în piepturile noastre bat două inimi. Una ne vorbește în românește pe frumoasele meleaguri ale lui Eminescu, ne cântă din Enescu, a cărui casă memorială (dedicată mamei geniului muzical) e în Mihăileni, iar cealaltă inimă, a străbunilor noștri care ne e lăsată drept „Testament” câte zile vom respira pe acest pământ, care ne șoptește poveștile copilăriei și... O, Doamne!... cântecele părinților și bunicii noștri răsună parcă aieva ca și cum anii trecuți nu au existat, ca și cum aceștia nu au plecat pe tărâmul celălalt, ca și cum sunt în grădină și îi aștepti să vină cu flori... Nu-i așa că simțiți la fel?! Cea de-a doua inimă (sau o fi prima...) mi-a adus în dar o familie, familia românilor de etnie ucraineană, care se regăsește de-a lungul și de-a latul țării și care ar trebui să rămână unită în fața tuturor intemperiilor vremurilor și ale ispitelor... Ce dar frumos! Cum m-am luat cu vorba și am uitat să menționez de doamnele educatoare, doamna educatoare Sauca – cum îi spuneam noi – dna Ventoniuc adică...

odihnă veșnică să aibă printre îngeri, domnul învățător al claselor I-IV, Victor Semciuc, pe care l-am întrebat de ce nu ne-a învățat să ne mai strecurăm prin viață, că nonvalorile uneori au alt destin... și care mi-a răspuns ferm și pe un ton ridicat: „Noi suntem și ucraineni, noi suntem demni, corecți până la capăt, luptători pentru dreptate și nu ne închinăm decât în fața lui Dumnezeu, de respectat respectăm pe cine merită... atât! Noi nu dansăm pe două melodii odată! Alegem cu fruntea sus, chiar dacă pe moment pare că avem de pierdut. În timp, se va ști că noi nu ne-am vândut pentru niciun preț demnitatea și sufletele, mai ales că avem două de respectat!”. Nu prea am înțeles atunci, dar atât de bine înțeleg acum sensul acelor vorbe...

Mai e în amintirile mele domnul învățător Gheorghe Moroșanu, un veritabil ucrainean care avea o vorbă „Tu deștept și eu nu...?!”, iar pe lângă acele vorbe, cărți minunate în limba ucraineană, o lume de basm pe cuprătorul ce găzduiește o colecție prețioasă de ziare în limba ucraineană. În același timp, îmi îndrept atenția către doamna învățătoare Ivaniciuc Olimpia. Doamna învățătoare a fost și este un izvor nesfârșit de gânduri interesante, de informații prețioase îmbinate cu delicatețe și tact, o femeie care pare că a fost și este – ca mentalitate – cu două generații în fața celor din leatul dumneai datorită viziunii moderne (exemplificate atât prin muncă, cât și prin activitățile dedicate copiilor și tuturor celor de etnie ucraineană). Despre domnul Scutelnicu Vasile, rapsod popular local, pot să vă spun doar că este o bucurie. Așa mi-aș permite să-l definesc, deoarece la toate întâlnirile cu membrii etniei am simțit atâta energie pozitivă cât să umple un univers al locului până la refuz. Câte v-aș mai povesti, dar nu aș vrea să vă răpesc prea mult din timpul prețios al lui cuprător... Aș vrea doar să vă spun că iulie este pentru mine un simbol... ar fi trebuit să o sărbătoresc pe mama care este în ceruri, dar o sărbătoresc pe fiica mea care face un an la 5 zile diferență... Am amintit asta pentru ca m-a inspirat în realizarea eseului și vă îndemn să oferiți amintiri frumoase celor care vă intersectează calea! E cel mai frumos dar pe care îl putem face cuiva. Închei cu speranța că Cel de Sus îmi va da posibilitatea să ofer fiicei mele și copiilor ce-mi vor intersecta calea măcar un sfert din experiențele frumoase pe care existența mi le-a dăruit prin oameni. Cu drag, Claudia.

Claudia SEMCIUC

Ne e dor de prietenii și colaboratorii noștri

(Urmare din pagina a 10-a)

Pentru a nu trece cu vederea evenimentele tradiționale desfășurate anual, în luna mai „Ziua Victoriei împotriva nazismului în al Doilea Război Mondial” și „Ziua Europei”, școala noastră a lansat noi concursuri online: Concursul de desene pentru copii „Niciodată să nu se repete” și primul concurs interșcolar de artă vizuală „Călătorind prin Europa”. Copiilor noștri le-au plăcut foarte mult aceste competiții, avem o mulțime de lucrări minunate, care pot fi vizualizate pe site-ul oficial și pe pagina de Facebook a școlii. O expoziție cu lucrările câștigătorilor a fost deja organizată în filiala teritorială a centrului de servicii administrative „Biroul Transparent” (Vyshenka). Așteptăm oportunitatea de a premia câștigătorii. Școala noastră este singura școală de copii din Vinnyțea, care are și o secție de artă teatrală. Secția noastră teatrală a folosit perioada de carantină și a promovat o nouă formă de activitate – postarea unei reviste video „Cherry Smiles” (toate postările pot fi vizualizate pe pagina noastră de Facebook).

V.H.: Îmi amintesc cu multă plăcere de vizitele pe care le-am făcut la Vinnyțea, personal, dar și membrii filialei noastre, cu ocazia manifestărilor organizate în cadrul acțiunii „Cultura fără frontiere” și de colaborării Dvs. din alte țări prezenți la aceste manifestări. În condițiile actuale dictate de pandemie ce metode ați găsit pentru a continua colaborarea cu aceștia în vederea pregătirii viitoarelor acțiuni?

T.Z.: Vă mulțumim foarte mult pentru înalta apreciere a activităților noastre, și anume pentru organizarea și desfășurarea festivalului

nostru preferat „Arta fără frontiere”. Vreau să spun de la bun început că reușim să organizăm astfel de evenimente, de anvergură, la un nivel suficient de ridicat, doar datorită faptului că colectivul nostru didactic implicat în aceste acțiuni, reprezintă o echipă de oameni care au aceeași viziune, gândire și ideal, sunt foarte creativi și dedicați meseriei ce și-au ales-o, iar Primăria orașului nostru susține întotdeauna eforturile noastre creative, în toate modurile posibile, inclusiv prin finanțarea unor acțiuni. În condițiile de pandemie, astăzi ne rezumăm

doar la socializare, schimb de experiențe, discuții despre diverse probleme în regim online. Este vorba despre seminarii și conferințe științifice și practice, mese rotunde, întâlniri etc. Cred că și astfel de forme de activitate și comunicare sunt necesare pentru a nu pierde legătura între parteneri, pentru a găsi noi forme de dezvoltare a relațiilor interculturale internaționale, deoarece pandemia a adus ajustări în viața noastră și cu toții înțelegem că va trebui să ne adaptăm la noile condiții în toate domeniile activității noastre.

V.H.: Și, totuși, înainte de a încheia acest

interviu, am dori să auzim părerea Dvs. despre organizarea unei acțiuni online de promovare a rețetelor tradiționale de mâncăruri ucrainene, organizată de filiala Iași a Uniunii Ucrainenilor din România cu participarea altor filiale din România, Ucraina și Moldova, până când vom putea desfășura astfel de acțiuni așa cum am făcut în anii anteriori.

T.Z.: Probabil, un astfel de eveniment, un festival gastronomic tradițional ucrainean, are de suferit cel mai mult de pe urma noii formule de desfășurare „de nevoie” – online. La urma urmei, nici cea mai bună conexiune pe internet nu ne va putea transmite gustul, aroma sau atmosfera de a găti mâncarea națională ucraineană. Prin urmare, în timpul carantinei ne putem pregăti foarte bine teoretic – putem face schimb de informații cu privire la istoricul mâncărurilor ucrainene și cu caracteristicile regionale ale acestora, putem face schimb de rețete și tehnologii de gătit și multe altele. Dar pentru a organiza un adevărat eveniment cu degustare, în sunetul muzicii ucrainene, cred că va trebui să mai așteptăm până se va încheia carantina.

La final, aș dori să le urez tuturor prietenilor noștri români sănătate, optimism, credință în viitor, pace și prosperitate în fiecare familie. Sunt încrezătoare că împreună vom găsi oportunități și modalități de a ne dezvolta în continuare relațiile de prietenie pentru a păstra tradițiile noastre naționale ucrainene.

V.H.: Vă mulțumesc pentru disponibilitatea de a ne acorda acest scurt interviu și de a ne da posibilitatea să reafirmăm, la rândul nostru, disponibilitatea de a colabora și în continuare cu instituția Dvs., de îndată ce condițiile vor permite.

Aniversare a 75 de ani de viață și 10 ani de pensie

Astăzi am participat pentru a doua oară la Sfânta Liturghie, care s-a oficiat în biserica din Negostina, după aproximativ trei luni de la declararea pandemiei. După atâta ploaie, vânt și vreme răcoroasă, în sfârșit, ne-am bucurat că am putut participa la slujba duminicală, bineînțeles, cu măștile pe gură și păstrarea distanței fizice, cât se putea.

Părintele Daniel Petrașuc, parohul bisericii negostinene, slujește de mai bine de 20 ani în acest lăcaș de cult ortodox și-i cunoaște foarte bine pe toți enoriașii. A oficiat o slujbă frumoasă și mereu bilingvă, română și ucraineană, iar corul bisericesc a răspuns, de asemenea, bilingv, că doar suntem 80% ucraineni în sat. La Sf. Liturghie, a fost prezent și domnul profesor Ioan Chideșciuc, care astăzi își serbează 75 de ani de viață. Domnul profesor este și consilier bisericesc și a avut o contribuție însemnată la bunul mers al activității creștine, era mereu sprijinul moral și spiritual al credincioșilor. Împreună cu

soția, doamna profesoară Teodora, care îmi este o foarte bună prietenă, participă mereu la slujbele bisericești, vizitează chiar și alte lăcașuri de cult ortodox și amândoi cunosc foarte multe taine ale

cărilor sfinte. Amândoi sunt oameni credincioși, cu frică de Dumnezeu. Eu l-am cunoscut pe domnul profesor Ioan Chideșciuc în anul 1976, când mi-am schimbat numele de familie, prin căsătorie, și am venit la Negostina. Pe vremea aceea, domnul profesor I. Chideșciuc era director și predă limba română la Școala Generală din Negostina. Am fost primită, cu multă căldură și respect, pe post de educatoare, la Grădinița de Copii din Negostina, de către tot colectivul de cadre didactice în frunte cu directorul. De atunci, am rămas prieteni statornici, deoarece la Școala din Negostina era foarte mare seriozitate, dar și o foarte bună colaborare, comunicare și înțelegere, deoarece aveam în frunte un director cu mult tact pedagogic, știa cum să se poarte cu toți profesorii, se considera mereu colegul tuturor. Am avut rezultate foarte bune pe parcursul celor 35 de ani de activitate

didactică, până am ieșit la pensie. Întâmplarea a făcut că ne-am pensionat împreună, exact în același an, adică în 2010. Deci, anul acesta sărbătorim un deceniu de activitate fără forfotă la școală. Erau vremuri frumoase, interesante, cu amintiri care vor rămâne veșnic în inimile noastre. Domnul profesor I. Chideșciuc era cel mai bun profesor de română din zonă, cu gradul didactic I, cu rezultate dintre cele mai mari, elevii pregătiți de Domnia sa ajungeau printre cei mai buni la liceu, olimpici. A predat și limba maternă, adică ucraineană, și cei care treceau prin mâinile lui, aveau cu ce să se laude și erau foarte apreciați. Spre sfârșitul carierei didactice, în anul 2008, a editat și prima revistă a Școlii din Negostina, „Dialog intercultural” care este o miniculegere a valorificării tezaurului folcloric local, cunoscut prin bogăția, varietatea și originalitatea sa în folcloristica ucraineană din România și Ucraina. De când a ieșit la pensie, domnul profesor I. Chideșciuc nu se mulțumește cu repaosul didactic, de aceea scrie mereu ca să lase moștenire tainele rădăcinilor noastre. Pasiunea pentru scris și literatură o are încă din anii tinereții. Până în

prezent, mai ales de când e la pensie, a scris mai multe cărți, a făcut și traduceri și mereu îl omagiază pe marele nostru Cobzar, T.H. Șevcenko. Dl prof. I. Chideșciuc scrie mereu și articole la ziarele Uniunii Ucrainenilor din România, este un om foarte activ și la ora actuală. A activat mulți ani și în cadrul Organizației locale a UUR împreună cu toți colegii de la școală, a fost inițiatorul multor activități culturale-artistice, un profesionist în meseria de dascăl, cunoaște mai multe limbi de circulație internațională, are o bibliotecă vastă din multe domenii, este o „enciclopedie”. Are foarte multe colaborări cu oameni de seamă, mai ales din domeniul școlii, a colaborat cu profesori din Ucraina: Kuzma Smal, Andri Pliška, iar în prezent este un bun prieten cu domnul profesor de limba ucraineană din Cernăuți, Volodymyr Antoficiuk, cu care colaborează pe plan literar. Domnul profesor I. Chideșciuc este inițiatorul și autorul manualului de Limba și literatura ucraineană, pentru clasa a IX-a, editat la București, sub patronajul UUR, în anul 2013. Merită să fie amintite titlurile cărților semnate de domnul profesor Ioan Chideșciuc: *Пісенні скарби Негостини* (Comori de cântec negostinenean), 2006, Cernăuți; *Буковино, рідний краю* (Bucovina, plai natal), 2008, Cernăuți; *Співай, рідна Буковино* (Cântă, Bucovina natală), 2010, Cernăuți; *Шевченко у піснях*, 2014, Suceava; *Немає краю тихому Дунаю*, 2015, București; *Клич висот*, 2011, Cernăuți; *Наш Шевченко*, 2015, Cernăuți; *Sub semnul iubirii*, 2018, București.

Nu sunt toate titlurile enumerate, mai sunt și altele și credem că vor mai fi și altele, că doar pregătește „Rugăciunile lui T.H.Șevcenko”. Este

un om cu o foarte vastă cultură, cu bun simț care dovedește multă încredere.

Împreună cu soția, doamna profesoară de fizică, Teodora, au întemeiat o familie frumoasă, respectată, cu trei copii, toți realizați, împliniți și cu frică de Dumnezeu. Au și cinci nepoți de care se bucură de câte ori se întâlnesc. Aș vrea să spun că era coleg și prieten bun cu soțul meu (care nu mai este de mult printre noi), chiar erau născuți în aceeași lună.

Astăzi, la biserică l-am „prins” și nu l-am lăsat să plece imediat. După săvârșirea Sf. Liturghii, corul bisericii, împreună cu mulți enoriași, chiar și părintele Daniel, l-am sărbătorit prin cântec creștin și i-am cântat „La mulți ani!” în limba maternă, urându-i mulți ani sănătoși de acum înainte.

75 de ani este o viață de om, dintre care 10 ani de pensie. Ne-am fotografiat în biserică, acolo unde îi place să vină în fiecare duminică sau zi de sărbătoare. Această surpriză îi va rămâne mult timp în sufletul său de ucrainean adevărat.

Stimă și prețuire pentru domnul profesor Ioan Chideșciuc în zi aniversară din partea Grupului vocal ucrainean „Vocile Negostinei”. Mulți ani cu sănătate și bucurii alături de oameni dragi! Suntem privilegiați că face parte din grupul nostru și ne rugăm bunului Dumnezeu să ne ajute și în continuare.

La mulți ani cu încredere și speranță!

Felicia GRIGORAȘ

În liniștea verii

*În liniștea verii uităm de neghină,
În liniștea serii e viața senină,
Nici urmă de nouri, doar lună și stele
Și timpul ce-oferă răgaz vieții mele.*

*E verde, e pace, adie un vânt
Ce strânge întreaga durere din gând,
O duce departe discret, cu finețe.
Rămâne un zâmbet în loc de tristețe.*

*În liniștea verii se-aud păsări mii
Inundă lavanda întinse câmpii,
Iar greierii molcomi au compus ceva nou,
Ce zile, ce soare, edenice tablou!*

*Te las să-l privești, să-l citești, să-l trăiești
Încearcă viața mai mult s-o iubești
Zâmbește, citește și cântă cu spor
Dând slava spre ceruri și gir florilor!*

Claudia SEMCIUC

Când vindecarea nu (mai) vine

„Învățătorule, cine a păcătuît, acesta, sau părinții lui, de s-a născut orb? Isus a răspuns: nici el n-a păcătuît, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu“ (In. 9, 2-3). Vindecarea orbului din naștere este o minune aparte a Mântuitorului, având ca scop principal, așa cum El singur spune, arătarea puterii lui Dumnezeu. Vindecarea pe care El o face acum, este una care nu poate fi contestată de necredincioși, pentru că toți îl știau pe acel orb așa din naștere. Însuși modul în care Isus face această minune – „l-a uns cu tină“ – demonstrează că El nu este doar un om, doar un proroc, cum credeau mulți, ci este tocmai Dumnezeu, pentru că îi dă omului ceea ce i-a lipsit de la naștere, îi dă ceea ce nu a avut niciodată: vederea, pentru a arăta că El este Cuvântul lui Dumnezeu, prin care toate s-au făcut.

Uitându-ne doar la minunile Mântuitorului, fără a înțelege esența mesajului Său, de multe ori, ne putem clădi o falsă credință. De foarte multe ori, oamenii cred atât timp, cât în viața lor nu intervin lipsurile (boală, necazuri, sărăcie) și asta pentru că văd în Dumnezeu o garanție a faptului că nimic din toate acestea nu li se poate întâmpla, atât timp, cât ei își îndeplinesc datoriile față de El. Să luăm doar exemplul sănătății și al bolii. Având atâtea cazuri de minuni, vindecări, chiar învieri din morți, știm că la Dumnezeu nimic nu este imposibil, de aceea boala, suferința, devine pentru mulți un semn al pedepsei lui Dumnezeu pentru cei necredincioși, pentru cei foarte păcătoși.

Dar ce se întâmplă când eliberarea de suferință, vindecarea de boală, nu vine, nici prin ajutorul medicinei, nici prin ajutorul credinței? Ce se întâmplă atunci când, în suferință fiind, îi aducem aminte lui Dumnezeu de vindecările pe

care le-a făcut și cerem și noi vindecarea, dar nu o primim? Așteptând o rezolvare miraculoasă a problemelor, o vindecare minunată a bolilor, uităm de multe ori să vedem că boala și suferința nu pot fi ocolite, nici chiar prin credință. În multe locuri din Biblie vedem că Dumnezeu îi ascultă pe cei aflați în suferințe: „în necaz am chemat pe Domnul și m-a auzit și m-a scos întru desfătare“ (Ps. 117,5). „Sprijinitorul meu ești și scăparea mea; Dumnezeul meu și voi nădăjdui spre Dânsul“ (Ps. 90,2). Dar, totuși, alinarea suferinței nu vine. Și atunci mulți credincioși vin cu tot felul de sfaturi care ar trebui să ne facă să ne simțim mai bine, dar în realitate, nu ne ajută deloc; dacă, de exemplu, ni se spune să ne uităm la alții care sunt în încercări și mai mari, suferința noastră nu va dispărea; aceasta este o falsă alinare. Există suferințe de care nu putem scăpa, care ne marchează întreaga viață, până la ultima suflare, pe care nu le înțelegem, nu le vrem, dar totuși, ele ne împovărează existența. Mai auzim că unele suferințe sunt încercări din partea lui Dumnezeu, pe când nu toate vin de la El, nu toate sunt teste sau ispite, multe ni le provocăm chiar noi, poate fără să ne dăm seama.

Fiindu-ne atenția concentrată asupra minunilor, de multe ori, îl pierdem din vedere chiar pe Cel care le face. „Striga-va către Mine și-l voi auzi pe el; cu dânsul sunt în necaz și-l voi scoate pe el și-l voi slăvi“ (Ps. 90, 15). În suferință nu suntem părăsiți de Dumnezeu, pentru că El stă alături de noi. Să ne amintim doar de criteriile Judecății pe care Însuși Mântuitorul le enumeră în Matei, cap. 25: Se identifică cu cei goi, flămânzi, însetați, bolnavi, întemnițați. Nu spune că le alină suferința, dar se identifică cu ei. Această identificare cu cei în suferință a fost prorocită cu

700 de ani înainte de venirea Mântuitorului: „disprețuit era și cel din urmă dintre oameni; om al durerilor și cunoscător al suferinței, unul înaintea căruia să-ți acoperi fața, disprețuit și nebagat în seamă. Dar El a luat asupra Sa durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat“ (Isaia, 53, 3-4). „Ca să se îplinească ceea ce s-a spus prin Isaia prorocul: acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat“ (Mt. 8, 17).

Prezența lui Dumnezeu în viața celui care suferă nu are automat înțelesul de eliminare a suferinței (pentru că viața după izgonirea din Rai nu are cum să fie lipsită de suferință); prezența lui Dumnezeu lângă cei care suferă are rolul de a nu-i lăsa coplesii de durerea lor, de a nu-i lăsa să cadă sub povara pe care o poartă: „Dacă tu vei trece prin ape, Eu sunt cu tine și în valuri tu nu vei fi înecat. Dacă vei trece prin foc, nu vei fi ars, și flăcările nu te vor mistui“ (Isaia, 43, 2) – nu zice: nu vei trece prin apă și prin foc, dar când vei trece, Eu voi fi cu tine.

Toate bolile sunt însoțite și de suferință spirituală, pentru că ne arată uneori, cu cruzime, fragilitatea sănătății noastre. Toți cei care au fost vindecați chiar de către Mântuitorul, de nenumărate boli, au îmbătrânit și, în cele din urmă, au murit.

Sf. Macarie (a trăit pe teritoriul Egiptului în secolul al patrulea) spunea că boala este egală cu mucenicia: „Atunci când sunt pradă diferitelor necazuri, fie provocate de oameni, fie născute din bolile trupului, sufletele vor primi aceleași cununi și aceeași îndrăzneală ca și martirii, dacă au păstrat răbdarea până la sfârșit“.

Sf. Grigorie de Nazianz (a trăit pe teritoriul Turciei de astăzi, în secolul al patrulea) spunea să avem respect și venerație pentru cei bolnavi deoarece boala poate duce la sfințenie: „să respectăm boala pe care o însoțește sfințenia și să-i cinstim pe cei ale căror suferințe i-au dus la biruință; poate printre acești bolnavi se ascunde un nou Iov“.

pr. Marius N. LAURUC

Mihai Gheorghe nu mai e printre noi

Cu multă durere în suflet îmi exprim regretul că ne-ați părăsit așa de repede, când aveți dreptul să mai trăiți, să fiți cu noi. Mi-ați fost profesor patru ani, când intrați în clasă, parcă intra un înger. Ne predați lecția cu mult devotament, cu explicații clare care ne intrau în cap cu ușurință.

Mi-ați fost vecin. De câte ori treceam pe drum, îmi era drag când vă vedeam prin curte, în livadă împreună cu dna Artemizia, muncind, râzând. De câte ori intram în casa dumneavoastră, aveam numai lucruri bune de învățat. Împreună cu doamna Artemizia mi-ați fost ca doi părinți. Mă bucuram că mai sunt profesori de-ai mei în viață fiindcă mulți dintre ei au plecat dintre cei vii. Celor care mai sunt în viață le mulțumesc pentru învățătura pe care ne-au dat-o la școală, pentru că ne-au învățat să fim oameni corecți, să-i respectăm pe toți din jurul nostru. Cu multă durere în suflet, ne despărțim de dumneavoastră pentru că ați fost un om, un domn. I-ați ajutat pe toți, nimeni nu a ieșit din curtea dumneavoastră fără să fi fost sprijinit într-un fel. Cu mult respect și cu mare durere în suflet ne luăm rămas bun, ne cerem iertare că poate v-am greșit cu ceva.

Să vă fie amintirea binecuvântată!

Oresia VELCINSCHI

IURA PAVLIȘ

Pe Iura (Gheorghe Pauliș) l-am cunoscut din adolescență, adică de când eram colegi de clasă la Școala Pedagogică Mixtă Ucraineană din Sighetu Marmăției. Atunci, în anii '50 ai secolului trecut, tineri adolescenți din Maramureș, Banat, Bucovina și Dobrogea au venit la Școala Pedagogică cu gândul de a deveni învățători. Cu toții am depus eforturi susținute pentru a acumula cât mai multe cunoștințe spre a deveni adevărați dascăli ai școlii românești. Adevărul este că am avut și profesori foarte buni care au fost devotați meseriei. Fiecare și-a adus contribuția la pregătirea noastră. Și noi ne străduiam să ne însușim cât mai multe cunoștințe pentru a le transmite viitoarelor generații.

Venind din zone diferite ale țării, toți eram bursieri, locuind în internatul școlii. În școală și în internat domnea o disciplină exemplară. Deplasările dintre școală și internat se făceau în grupuri, în pas de cadență și cu cântec.

Profesorii de limbă și literatură ne predau lecțiile cu multă dăruire, punând mult suflet. La orele doamnei prof. Oresa Hortec, eram fascinați de prezentarea plină de trăiri a operelor scriitorilor ucraineni. La orele de literatură română, domnul prof. Tomoioga, prezentând operele scriitorilor români, ne apropia de specificul culturii române. Domnia sa chiar cocheta cu scrisul. Același lucru se poate afirma și despre profesorul de educație fizică, domnul Denis Oneșciuc, care avea preocupări literare și în timpul liber discuta cu noi teme literare. Trebuie menționat faptul că atunci când doreai să citești o carte bună din literatura ucraineană sau universală, te puteai adresa cu încredere pentru a-ți recomanda și profesorului de biologie Ilie Pauliuc, doctor în științe biologice al Universității din Viena. Domnia sa, printre altele, știa pe de rost „Cobzarul“ lui Taras Șevcenko.

În acea perioadă, apărea ziarul bilunar în limba ucraineană „Novyi vik“ (Veac nou). Pe lângă știri cotidiene, în paginile lui, mai găseam și unele încercări literare. Au debutat în paginile ziarului mai toți viitorii scriitori de limba ucraineană din România. Printre aceștia a fost și colegul meu de clasă Iura, un băiat scund, brunet cu o fire liniștită, de multe ori plin de melancolie. Era atras de literatură, de muzică și iubea copiii. Iubea literatura și citea mult cu pasiune. Prin anii III-IV ne citea poeziile sale. În anul IV (1957), Iura a debutat în ziarul „Novyi vik“. Colegii îl tachinau sfătuindu-l să nu mai scrie că n-au chef, mai târziu, să-i „studieze operele“. Timpul a trecut și Iura a scris atâtea poezii, încât, în anul 1961, i-a apărut prima carte de poezii. Este și prima carte de poezie în limba ucraineană din România. Cartea se intitula „În muncă, în cântec, în dragoste“. Odată cu scurgerea timpului, i-au mai apărut și alte cărți mai valoroase ca: „Acorduri“ (1974), „Treptele“ (1979), „Drumurile“ (1985), „Roua cuvintelor“ (2008). Cunosând toate acestea, Iura poate fi considerat unul dintre primii scriitori ucraineni din România.

Virgil RIȚCO

REMETEA MICĂ

Localitatea Remetea Mică este situată în partea de vest a țării, la 37 km de orașul Timișoara, județul Timiș. Este o localitate unde trăiește o numeroasă și frumoasă comunitate de ucraineni. Printre primele familii care s-au mutat aici au fost Lauriuc Iura și Pancec Vasile, în anul 1968, în februarie, venind din satul Valea Vișeului, județul Maramureș.

Începând din anul 1969, au mai venit și alte familii, din diferite localități maramureșene, unde locuiau ucrainenii: Bistra, Poienile de sub Munte, Crasna și așa s-a ajuns ca în prezent să fie în jur de 85% din populație de etnie ucraineană. Creștinii ucraineni s-au întrunit pentru a discuta despre slujbele religioase în limba maternă. Demersurile au fost făcute de către Topac Nicolae, Lauruc Maria, Pancec Vasile, Pancec Andrei, fiind ajutați de către UUR-filiala Timiș,

La început, slujbele religioase au fost ținute într-o casă ce aparținea, în perioada respectivă, CAP-ului. Preoții veneau prin rotație, deoarece în localitate nu era un preot, dar mai târziu s-a stabilit preotul Marusciac. Primăria a oferit preotului o locuință, care a devenit și casă parohială, deoarece era spațioasă, astfel încât se puteau strânge oamenii la slujbă. A fost o perioadă frumoasă, în care ucrainenii au slujit și au ținut sfânta liturghie în casa preotului.

Odată cu trecerea timpului, numărul credincioșilor s-a înmulțit, astfel încât comitetul bisericesc împreună cu preotul paroh au găsit o soluție. Slujbele religioase s-au desfășurat în Biserica catolică germană.

Prima slujbă oficiată în limba ucraineană a fost în anul 1992, de preotul Albiciuc Ilie, la biserica catolică.

În anul 1994, Organizația UUR-Banat, președinte Gheorghe Semeniuc, a înființat două ore de limba ucraineană la Școala din Remetea Mică, care a funcționat doi ani. Din lipsă de cadre, nu a mai putut fi predată limba ucraineană. S-a

reînființat abia în anul 2003-2004, de Organizația UUR-filiala Timiș de către președintele Iura Hleba.

Începând din anul 2007, se construiește Biserica Ortodoxă Ucraineană, condusă de preotul paroh ucrainean Vișovan Adrian.

În prezent, sunt patru biserici în localitate: Biserica Ortodoxă Română, Biserica Catolică, Biserica Penticostală și Biserica Ortodoxă Ucraineană.

În perioada pandemiei martie-mai 2020, la cererea UUR-filiala Timiș, Primăria Mașloc a oferit o bucată de teren localității Remetea Mică, pe care s-a construit o scenă de spectacole în aer liber. Scena a fost construită de Hrin Nicolae împreună cu câteva ajutoare, finanțarea venind de la Uniunea Ucrainenilor din România, cărora le mulțumim pe această cale.

**Cornelia BENZAR,
UUR-TIMIȘ**

SINE IRA ET STUDIO/FĂRĂ DUȘMĂNIE ȘI PĂRTINIRE

**(Cu stimă dlui prof. Franz
Pieszczech – drept la replică)**

Stimate dle profesor și coleg de breaslă, de școală și facultate (al Școlii Medii din Siret, 1959-1963 și al I.P.3-Suceava, 1963-1966), mă bucur că n-am avut niciodată de împărțit ceva, în afara respectului reciproc și-al dragostei de copii, adolescenți și tineri, calități care dăinuie și azi în relațiile noastre – celor care mai trăim, din mila Domnului, și ne mai întâlnim, chiar anual, ca să împărțim bucuriile, necazurile ce ne-au rămas acum până la crepusculul vieții. Deși eram, ca elevi și studenți, la secții diferite – secția română și ucraineană de liceu și la facultate – secția de istorie/geografie și limba română, am ajuns și belferi, fiecare cuminti la locul nostru, apreciați de copii și părinți, de colegi profesori, și chiar de cititori pentru darul nostru de a ne împărtăși prin cuvânt din experiența și cultura noastră istoric cu articole de istorie, iar literatul cu cele din domeniul literaturii, că doar nu degeaba am fost incluși amândoi în Enciclopedia Bucovinei. Scrisul însă presupune obligatoriu sentimentul responsabilității și-al obiectivității față de cuvânt și față de cititori, cărora trebuie să le transmitem idei, fapte, adevăruri și sentimente viabile. Eu vă admir, dle profesor, pentru dragoste și devotament față de istoria locală, dar lipsa unor izvoare bibliografice sigure, nesemnificate separat în text sau la finele acestuia, nu se poate înlocui cu presupuneri, nici prin intermediul amicilor, nici prin foiletonistică, parodieri, pamflete cu aluzii jignitoare și chiar învinuiri directe, care nu țin de istorie și nici de literatură, chiar dacă azi sunt publicați care își permit orice în dosul unor paravane ale puternicilor zilei. Nu e cazul nostru al profesorilor pensionari, care am îmbrățișat meseria de pedagogi de dragul copiilor și de publicați de dragul cuvântului și-al adevărului, care sunt sfinte și noi suntem datori a le păstra cu sfințenie, că doar suntem fii ai bisericii.

Ultimele patru articole publicate în „Crai nou”, 3-5 februarie a.c. „Siretul și blestemul graniței” și din 7-8 aprilie a.c. „Pogrom în orașul Siret” (pe care le dețin), pe lângă meritele de a elucidă unele adevăruri istorice și manevre politice austriece și rusești (dar în nici un caz ucrainene, cât timp Rusia roșie controla Ucraina ca pe o veritabilă colonie, încălcându-i chiar și azi grav independența prin invazia unui război nedrept!). Nu-mi explic cum autorul, siretean get-beget, cu mama ucraineană (Maruseac) și tatăl polonez, de ani buni însinuează tot felul de învinuiri la adresa ucrainenilor, care n-au atentat la pământurile nimănui, ca popor pașnic, dar de răbdare au răbdare jugurile turcesc, polo-

nez și rusesc. Cine a voit Basarabia românească și Bucovina de nord se știe, căci masacrul de la Fântâna Albă tot ei l-au făcut, de bombardarea Siretului cu împrejurimi (cu sate ucrainene și românești!) tot ei s-au milostivit, cum bine evidențiază articolele amintite. Nu știu de ce e preluată propaganda negativistă cu învinuirea în bloc a ucrainenilor și a doi mari intelectuali plantați ca răufăcători din partea organizației cernăuțene(?) în persoanele părintelui Klementi Zlepko, care a înălțat o bijuterie arhitectonică – Biserica Greco-Catolică ucraineană a primului deceniu dinaintea Războiului din 1914 –, ceea ce nu-i de condamnat într-un oraș multietnic, cum nu e de condamnat nici Silvestru Iarycevskyi, inclus în Enciclopedia Bucovinei, profesor licențiat la Viena, un mare umanist european și scriitor realist-romantic, primul șevcenkolog al Bucovinei noastre și cântăreț nepereche al suavului vieții, al adevărului, libertății și înțelepciunii biblice – ca valori perene – care a venit la Siret în orașul natal al Ștefaniei Piotrovska, căsătorită în Kițman (1906, unde a născut doi copii, iar la Siret, încă trei copii!), să trăiască tihnit ultimii ani de viață (1909-1918), dar, din nefericire, o infecție în sânge îi curmă viața la 47 de ani la 30 martie 1918, în Săptămâna Luminată, an în care nu putea să fie vinovat de scorneli ale colegului meu și nici în anii dinainte, ca membru al „Dialogurilor rusine” care promoveau învățarea și perpetuarea limbii ucrainene în Imperiul Austro-Ungar, asemănător Uniunii Ucrainenilor de azi, al cărei membru sunt ca profesor și scriitor bilingv, ce-am promovat copiilor și părinților învățarea limbii ucrainene alături de limba de stat – română, ca profesor de română și ucraineană, cu gr.I, fără să fiu acuzat nici în comunism și nici azi c-aș fi desfășurat activități subversive, ca înaintașul meu Iarycevskyi și chiar sunt mândru, că m-am făcut profesor de română prin intelectuali cu charismă, precum Sofia Iarycevskyi, fiica marelui umanist, Eugen Pânzariu, ginerele hulitului scriitor, la gimnaziu și liceu, Macarie Gheorghe și Popescu Constantin – la liceu și facultate! Iarycevskyi și-a întemeiat o familie de mari intelectuali ai Siretului – Sofia, profesor de psihologie, Bogdan, profesor de biologie și director, soția sa Valentina (de matematică), Olga, învățătoare, care au educat generații întregi de copii în frunte cu familia profesorului eminent Pânzariu Eugen, soția Olga, colegul de clasă și școală al dlui Franz – Silvestru și al surorii sale Ștefania, profesori deosebiți ca și tatăl lor, purtători ai numelor bunicilor, înmormântați în Siret, la greco-catolici. Casa scriitorului poartă însemnul memorial, dar n-a ajuns muzeu, cât timp trăiesc acolo cei doi ne-

poți, în schimb s-a pregătit postamentul unui bust în fața Primăriei orașului pentru recunoașterea valorii fostului primar al Siretului, iar strada poartă numele său, ca scriitor remarcabil – poet, prozator și dramaturg – și director al Bursei ucrainene, recunoscut ca mare umanist al Bucovinei și Europei (v. Silvestru Iarycevskyi, *Opere*, Buc., 1977, vol. I-II, îngrij. Magdalena Laszlo-Kuțuk, și S. Iarycevskyi, *Opere*, Cernăuți, 2009, îngrij. Mychailo Ivasiuk și Valentyna Buzynska) care, din păcate, așteaptă remarcarea Uniunii Ucrainenilor din România, căci trebuie să fie repus în drepturi printre personalitățile orașului.

Celelate două articole despre „Pogrom în orașul Siret”, care n-a existat, ci doar s-a pregătit eșuând din fașă, că oamenii nu s-au lăsat manipulați (dar și aici se insinuează conspirații ucrainene!). Drept inspirație i-a servit cartea lui Mircu Iulius „Pogromurile în Bucovina și Dorohoi” (Buc., 1945), iar ceea ce a fost dezastruos e pomenit colateral – holocaustul organizat de regimul Antonescu din oct.1941, nerecunoscut până acum de români până la președintele Johannis și premierul Cioloș, privind deportarea a mii și mii de evrei la moarte ca animalele în Transnistria, despre care Aurel Vainer, președintele FCER (Federației Comunității Evreiești din România) a zis: „Holocaustul din România nu e o poveste, ci o tragedie umană!”. Ca mărturie vor sta tăblițele comemorative din fiecare gară CFR a Bucovinei, de unde au plecat spre vecie atâtea evrei, exponatele din sinagogi și muzee (v. I. Chideșciuc „Neuitatul calvar din octombrie 1941 al holocaustului românesc” din vol. „Sub semnul iubirii...” Buc., 2018, p.365). Ciudat e că subiectul Pogromului debutează cu afirmația laudativă despre „Homo bucovinensis”, ca imediat să evoce o creatură iudeo-nemțească tip,, hominid fără gen, cu cap de evreu, trup de ucrainean, mâini de neamț și picioare de român”. Prin metamorfoză rutenii au devenit ucraineni – inexact, căci austriecii în germană au numit pe „rusini”/rutsen, ruteni în limba română, iar strămoșii ucrainenilor se trag de la Rusia Kieveană și cneazul Volodymir cel Mare și Sfânt, care a botezat pe rusini în anul 988; numele de ucrainean/Ucraina ca și cel de român/România se impune de la Șevcenko prin Cobzar (1840) încoace, de 180 de ani, iar la noi, de la Alecu Russo și cartea sa „Cântarea României” (1850), de 170 de ani.

În continuare, divagațiile și comentariile devin de prisos, dar acuzele trebuie stopate, căci adevărul istoric, nesustținut cu izvoare credibile și evidente, e neadevăr. Îmi cer scuze colegului meu Franz, dacă am greșit cu ceva, amintindu-i, totuși, valabilitatea dictonului latin pentru istorici: „Sine ira et studio” să scriem istorie „Fără dușmănie și părtinire”, principiu pe veci director nouă, căci anticii l-au respectat! Cu stimă pentru toți cititorii și truditarii condeiului. Doamne ajută!

Ioan CHIDEȘCIUC

Motto:
Omul, cât trăiește, învață.

Dintotdeauna au existat enigme, de toate felurile, fie că se refereau la fenomene naturale, științifice, evenimente istorice, de natură polițistă și multe altele. Enigme au fost, sunt și vor mai fi. Ele ne înconjoară și, la drept vorbind, sunt prezente chiar și în viața noastră, diferențiindu-se de la caz la caz. În acest sens, am avut și eu parte de un „caz“ care merită a fi povestit.

Totul s-a petrecut cu mulți ani în urmă, în perioada tinereții mele. Eram deja inginer, șeful Ocolului Silvic Sighet (Maramureș), eram tânăr și, ce-i mai important, eram încă necăsătorit, deci „liber ca pasărea cerului“. În perioada aceea, prin anii '60-'70, conform directivelor de partid, în baza hotărârilor adoptate la diferite plenare, cadrele din diferite domenii de activitate, indiferent de funcție sau studii, trebuiau să urmeze periodic cursuri de perfecționare. Deși nu trecuseră decât câțiva ani de la absolvirea facultății și aveam încă proaspete în minte cunoștințele de specialitate în lumina celor mai noi date în domeniul respectiv, într-un an, am fost trimis și eu la un astfel de curs la „Casa silvicultorului“ din Azuga, unde se perfecționau cei din domeniul economiei forestiere, inclusiv silvicultură. Faptul îmi convenea, chiar mă bucura, căci întotdeauna mi-a plăcut să călătoresc, să văd locuri pitorești, să cunosc lume nouă sau să mă revăd cu foști colegi.

Ca să ajung la Azuga (pe Valea Prahovei), de la Sighet schimbam trenul la Beclean. Urcând în acceleratul care urma să mă ducă la destinație, am găsit loc într-un compartiment unde se mai aflau câteva persoane, inclusiv o familie tânără cu o fată. Fiind, de felul meu, comunicativ și, așa cum se obișnuiește în călătorie, după un timp, am intrat în vorbă cu persoanele respective, de fapt, mai mult cu familia tânără, căci ceilalți călători coborâseră între timp.

Discutând, am aflat că ei erau din București, că el (tatăl) lucra la Casa Scânteii și cu toții veneau de la o stațiune unde el primise bilet de familist pentru odihnă. Soția era casnică, iar fata era absolventă de școală medie și, așa cum spunea, se pregătea să dea admitere la medicină. Despre fată însă trebuie adăugate câteva cuvinte în plus. Era o domnișoară drăguță, brunetă, cu breton (la modă pe atunci), cu fața ovală, ten palid, ochi negri ușor migdalați și buze senzuale... vorba cântecului lui Gică Petrescu: „Fetițe dulci ca-n București/ În toată lumea nu găsești“. La drept vorbind, recunosc, ea era persoana care mă atrăgea mai mult în discuția purtată.

Despre mine, nu le-am spus de la început (ca să nu creadă că mă laud) că sunt inginer, șef de ocol, am spus numai că vin de la Sighet, că sunt silvicultor și că merg la un curs de perfecționare la Azuga. Dacă la început discuția decurgea destul de plictisitor, mai târziu, când, totuși, întâmplător, mi-a „scăpat“ faptul că sunt inginer, discuția a devenit mai animată, iar cei prezenți au început să-mi acorde mai multă atenție. După un timp, părinții domnișoarei s-au retras strategic pe coridor, lăsându-ne pe mine și pe fiică să discutăm singuri. Deși părea că nu ne acordă atenție, am observat că, din când în când, mama ei, cu coada ochiului, mai arunca o privire spre noi. Cu domnișoara era ușor de conversat și discuția era plăcută. Ea și-a manifestat interesul față de meseria mea chiar exprimându-se „ce frumos e să fii inginer silvic!“, s-a interesat despre orașul Sighet, despre Maramureș și maramureșeni. Deoarece nu văzuse niciodată acest oraș, și-a manifestat dorința de a-l vedea măcar din ilustrate, așa că am convenit ca mai târziu să facem schimb de cărți postale ilustrate, eu să-i trimit cu orașul Sighet, iar ea vederi cu Bucureștiul. În acest scop, am făcut schimb de adrese.

După un timp, au revenit lângă noi și părinții ei și am continuat discuțiile într-o atmosferă foarte degajată. În felul acesta, timpul a trecut foarte repede, eu fiind nevoit să cobor la Azuga, iar ei să continue călătoria spre București. La despărțire, părinții ei mi-au adresat invitația să-i

ENIGMA

vizitez în mod obligatoriu dacă voi fi în București, invitație pe care am primit-o cu plăcere.

După această întâmplare, conform înțelegerii, o perioadă de timp am făcut schimb de ilustrate, ulterior corespondența noastră transformându-se în scrisori lungi. În fiecare scrisoare, domnișoara repeta ideea că atunci când voi fi în București, împreună vom face o plimbare romantică și vom petrece clipe de neuitat în parcul Herăstrău, în apropierea căruia locuiau.

O astfel de ocazie s-a ivit chiar mai curând decât mă așteptam. Aflându-mă ocazional în Capitală, având numărul lor de telefon, spre marea lor surpriză, le-am telefonat, iar ei cu „mare bucurie“ m-au invitat la masă pentru a doua zi. Era luna august, în preajma zilei de Sfânta Maria (onomastica domnișoarei), așa că am cumpărat un frumos buchet de garoafe, o cutie mare cu bomboane de ciocolată și cu o sticlă de „horincă maramureșeană“, pe care o aveam de la Sighet, și așa încărcat cu toate acestea am plecat să caut locuința dâșilor, pe care am găsit-o relativ ușor, deoarece într-adevăr se afla aproape de lacul Herăstrău. La ora stabilită, cu oarecare emoție, am sunat la ușă. Încă nici nu terminasem de sunat, când ușa mi-a fost larg deschisă, în spatele ei aflându-se toate cele trei persoane, care m-au întâmpinat deja ca pe o veche cunoștință. Au fost foarte impresionați de cadourile oferite, fapt concretizat, printre altele, și de îmbujorarea la față atât a mamei, cât și a fiicei.

Nu are rost să redau cuvintele măgulitoare și amabile cu care am fost întâmpinat. De cum am intrat, chiar în hol am simțit un miros plăcut de mâncare și, într-adevăr, pe masa din sufragerie deja se aflau, ca la un mare eveniment familial, platouri încărcate cu diferite bunătăți. Am fost invitat să iau loc la masă, în jurul ei așezându-se și gazdele, care se întreceau în amabilități, zâmbindu-mi și oferindu-mi tot felul de specialități culinare pe care atât mama, cât și fiica, agitându-se, le propuneau pe rând „musafirului drag“. Văzând toată această pregătire, mi-am adus aminte de cunoscuta zicală populară că „dragostea trece prin stomac“ și cât de adevărată este, deoarece, pe măsură ce timpul trecea, atmosfera la masă devenea tot mai plăcută, într-o oarecare măsură chiar cu adevărat familială...

Totul părea să se desfășoare sub cele mai bune auspicii, când, la un moment dat, după ce s-a ridicat de la masă, doamna s-a întors schimbată la față, i-a șoptit ceva soțului și a chemat-o deoparte pe fiică. După asta, ca la o mișcare de baghetă magică, totul s-a schimbat. Atmosfera, până atunci atât de plăcută, s-a schimbat radical devenind rece și oficială, amabilitatea, zâmbetele și buna dispoziție dispăruseră, discuția lăncezea și parcă și mâncarea nu mai avea același gust. Timpii de tăcere se prelungeau inexplicabil, era evident că ceva provocase această schimbare, întoarcere cu 180 de grade a situației. Aveam impresia că ei așteptau ca totul să se termine cât mai curând, iar eu să plec cât mai repede. Simțeam asta, eram conștient, așa că, pentru a pune punct situației create, aducându-mi aminte de propunerile repetate ale fetei în scrisorile pe care mi le trimitea, de a „petrece clipe de neuitat“, am sugerat ideea să facem o plimbare pe malul lacului Herăstrău. După clipe de ezitare, domnișoara, totuși, a acceptat.

După ce le-am mulțumit gazdelor pentru ospitalitate, ne-am pregătit de plecare. Înainte de asta, am observat cum mama a sușotit ceva cu fiica, aceasta confirmând cu mișcarea capului.

În parc, era lume multă – părinți cu copii, bunici cu nepoți, pensionari, dar mai ales tineret, mulți dintre aceștia apropiați de vârsta noastră, bucurându-se de atmosfera plăcută favorizată de apusul soarelui care lumina în culori auriu-porto-

caliu peisajul înconjurător. În această atmosferă, noi doi ne plimbam ca doi străini, depărtați unul de altul, aproape fără a ne vorbi. După un timp, am propus – pentru a admira din plin apusul soarelui – să ne așezăm pe o bancă, dar ea rămase pe gânduri fără să răspundă. Când, după un timp de șovăire, a acceptat totuși și ne-am așezat, ea s-a distanțat la capătul băncii, probabil, de fapt mai mult ca sigur, să nu-mi vină cine știe ce idee și să nu mă tenteze ceva asemănător cu comportamentul unui tânăr care îmbrățișa o fată pe o bancă nu departe de noi... În atitudinea ei, se simțea răceală, nimic din plimbarea romantică și clipele de neuitat promise. În această situație, am convenit să ne întoarcem. Ajunși la locuința lor, am vrut să mă duc să-mi iau rămas bun de la părinții ei și să le mulțumesc încă o dată pentru ospitalitate, dar domnișoara a spus că nu mai este cazul, că asta le va transmite ea din partea mea. Așa că, nu mi-am mai luat rămas bun de la dâșii, iar noi ne-am despărțit foarte rece, fără promisiunea de a ne mai scrie sau revedea.

Și așa s-a întâmplat, nu ne-am mai revăzut niciodată, fiecare din noi ne-am văzut de viața noastră. Nici nu știu dacă ea a mai dat și a reușit la examenul de admitere la medicină. Dar, așa cum zic francezii, „c'est la vie“...

Această întâmplare nu m-a afectat, dar acea răsturnare de situație a rămas mult timp de neînțeles pentru mine, constituind o adevărată enigmă. Dar, până la urmă, cu timpul, enigmele se lămuresc, așa cum s-a întâmplat și în cazul meu când, ocazional, am aflat că persoanelor vii întotdeauna li se oferă buchete cu număr impar de flori, iar în cazul deceselor, la priveghi, se aduc buchete cu un număr par... Ori exact asta s-a întâmplat atunci la București, deoarece eu – recunosc –, în necunoștință de cauză, încă fără suficientă experiență la vârsta pe care o aveam, am făcut o mare gafă cumpărând și oferind doamnei buchetul cu număr par de flori... Dar, tot răul spre bine! Din greșeli învățăm.

Iarema ONEȘCIUC

Jurnal

Neputincioși privim cum
tăcerea a-nvăluit lumea,
dorul încātușează inimi,
Primăvara dantelează natura,
teama scrijelește suflete,
Moartea îndurerează destine,
Iar Speranța mijește timidă.

Promisiune

Te voi arunca în sertarul cu de toate
Căci nu te simți bine în căușul
sufletului meu.
Alergi cu încăpățănare după himere
Pentru care nici nu exiști.
Poate-ntr-o zi voi căuta ceva
și voi da peste tine
din greșeală.
Îmi voi aminti că drag mi-ai fost odată
Și - n suflet din nou te-oi primi...

Convallia HREHORCIUC

Părinți și copii

În cadrul Patriarhiei Ortodoxe din țara noastră, anul 2020 a fost declarat anul *pastorației părinților și copiilor și comemorării filantropilor ortodocși români*. Întrucât apar foarte multe probleme legate de creșterea copiilor, de patimile unor părinți, de modul de înțelegere cât este de importantă familia ca nucleu de bază al societății

și ca icoană a Sfintei Treimi, s-a hotărât ca în acest an să insistăm pe responsabilitatea de a fi părinte și necesitatea educației copilului în familie pentru o societate sănătoasă și educată. Probabil că în trecut nu au existat foarte multe discuții legate de această temă, deoarece nu au fost așa de multe probleme în societate legate de părinți sau de modul de educare a copiilor. Oamenii, în general, își cunoșteau îndatoririle și obligațiile în ceea ce privește raportul dintre soți, precum și relația dintre părinți și copii sau invers.

Astăzi familia se confruntă cu multe probleme, unele de natură morală, iar altele de natură educațională și socială. Ca preot, am întâlnit părinți credincioși, sânguincioși și responsabili în creșterea propriilor copii. Acești părinți au văzut și roadele efortului lor, în sensul că ai lor copii s-au realizat atât pe plan profesional, cât și pe cel duhovnicesc. Însă trebuie să menționăm că nu întotdeauna părinții buni au parte de copii de care să fie mulțumiți. Sunt foarte mulți părinți disperați de alunecarea spre rele a propriilor copii, de la o anumită vârstă. De asemenea, ne confruntăm și cu cazuri de copii abandonați de părinți iresponsabili, care nu-și îndeplinesc îndatoririle lor, lăsându-și copiii să crească în voia sorții. De ce oare nu suntem, noi adulții, părinți de copii responsabili și conștienți de misiunea încredințată nouă? De ce există astăzi copii abandonați? De ce anumiți copii care au toate condițiile necesare și posibilități de învățare și educare, se pierd de la o anumită vârstă, unii chiar ireversibil? Sunt multe alte întrebări care ne frământă pe cei mai mulți, la care căutăm un răspuns sau o soluție.

Constituția sau legea fundamentală a creștinului a fost și rămâne Biblia. De aceea, aș vrea să evoc câteva modele de părinți din Noul Testament pentru a vedea cum reacționau părinții la anumite stări sau situații ale copiilor lor.

În evanghelia de la Luca 7, 41-42 și vers. 49-56, ni se istorisește despre minunea învierii fiicei lui Iair. Iair – un preot, ba chiar mai marele sinagogii, trăiește o dramă. Unica sa fată este pe patul suferinței, iar în această situație Iair renunță la toate orgoliile, prejudecățile, opozițiile publice, și îi cere ajutor lui Isus. Mântuitorul îi răspunde că va veni, dar în drum mai pierde timp cu femeia bolnavă de scurgerea sângelui, așa încât vin slugile și-i spun lui Iair: *fiica ta a murit! Nu mai supăra pe Învățătorul*. Isus însă îi răspunde: *Nu te teme! Crede numai și se va mântui fiica ta*. Iată un îndemn și o virtute care ne lipsește la cei mai mulți părinți: Credința!

Tot în evanghelia Sf. Luca în cap. 9,38-43, ne este relatată vindecarea fiului lunatic. Un fiu care

era suferind de demonizare (nu știm din ce motive era demonizat) este adus de tatăl său la Isus ca să-l vindece, căci ucenicii nu puteau. El izgonește demonul și le zice apostolilor că acest soi de demoni iese doar cu rugăciune și cu post. Iată deci importanța rugăciunii și a postului părinților pentru copii și invers.

În Mt. 15,22-28, avem un exemplu de mamă păgână care rămâne model pentru toate mamele. Este vorba de femeia cananeeancă din părțile Tirului și ale Sidonului, a cărei fiică era chinată de un demon. Isus îi pune credința la încercare, ca mai apoi să exclame: *O, femeie, mare este credința ta! Fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela*. Nimănui nu i-a adresat Mântuitorul asemenea cuvinte precum acestei mame, nu numai pentru credința ei puternică, ci și pentru insistența în rugăciune. Iată un model de părinte insistent către Dumnezeu, pe care Dumnezeu nu îl poate refuza. Oare dacă i-a îndeplinit rugămintea unei femei păgâne, cu atât mai mult nouă, creștinilor, care prin botez am fost înfiați de Dumnezeu, nu ne va îndeplini cererea în rugăciune? Cu atât mai mult, dacă această rugăciune este făcută pentru copiii noștri.

Evanghelistul Luca în cap. 7,11-16 istorisește despre o a doua înviere a unui tânăr din Nain, unicul fiu al maicii sale. O femeie văduvă își duce unicul copil la groapă cu durere și cu plâns și acest convoi se întâlnește cu Isus Hristos care îi spune mamei îndurerate: *Nu plânge!* Domnului Hristos îi este milă de suferința umană, de aceea îl învie pe acest tânăr și i-l dă maicii sale. Din acest exemplu observăm cât suferă Dumnezeu cu cei ce sunt în suferință, că nu trece nepăsător pe lângă durerea mamei, ci îi vine în ajutor. Este oare cineva care să vină cu inima înfrântă la Dumnezeu, iar El să nu-l audă? Nu cunoaștem un asemenea Dumnezeu, ci Dumnezeul nostru vine în ajutorul, mântuirea și vindecarea noastră și a copiilor noștri.

Doar din aceste câteva exemple ne putem da seama cu ușurință că pentru o educație sănătoasă, morală și creștină avem nevoie să cunoaștem cât mai multe modele din Scriptură și din Tradiție și să aplicăm comportamentul lor față de Dumnezeu, în viața și în situațiile noastre de zi cu zi.

Pe de altă parte, în nici o cultură din lume, copilul nu ocupă un loc atât de important ca în creștinism, toată iconografia noastră e plină de copii. Cele mai răspândite icoane ortodoxe sunt cele în care Maica Domnului își ține obrazul lipit de obrazul Pruncului. Scena intrării Domnului în Ierusalim are în prim-plan copiii, care aștern în calea Mântuitorului cămăși și ramuri de finic. Credința că pruncii au descoperirea deplină a lui Dumnezeu este exprimată și de prorocul David: „Din gura pruncilor și a celor ce sug Ți-ai săvârșit laudă”. Mântuitorului I s-au adus copiii, ca să-și pună mâinile peste ei și să se roage, dar ucenicii îi certau. Iar Isus a zis: *Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția Cerurilor*. Mt.19,13-15

Sfântul Apostol Pavel în epistola către Efeseni 6,1-3 exclamă: „Copii, ascultați pe părinții voștri

în Domnul că aceasta este cu dreptate. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, care este porunca cea dintâi cu făgăduința: ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământ”. Aceasta este singura poruncă condiționată dată de Dumnezeu, adică nerespectarea ei atrage automat pedepse încă din această viață cum ar fi nefericirea și scurtarea vieții.

Atunci când noi, părinții, suntem puși în situații dificile de proprii copii, să luăm exemplul taților și al mamelor din Biblie și din Sfânta Tradiție. Și așa cum o sfătuia părintele Arsenie Boca pe o mamă disperată, care îi vorbea fiului ei de Dumnezeu, iar acesta nu o asculta, părintele i-a zis astfel: *să vorbești și cu Dumnezeu despre fiul tău*. Rugăciunea însoțită de post și de lacrimi pentru copiii noștri a dat și va da roade, deoarece noi cu toții credem că Dumnezeu este Tatăl nostru, un Tată care este alături de noi și în vremuri senine, și în cele tulburi și are puterea să schimbe ceea ce noi, oamenii, nu mai putem schimba, căci „ceea ce este cu neputință la om, la Dumnezeu toate sunt cu putință!” Mt. 19,26

pr. Ioan IURCEA

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactor:
Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210